

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izvenredni nedelje in praznike.
 Inzerati: Prostor 1 m/m x 54 m/m za navadne in male oglase 40 vin.,
 za uradne razglase 60 vin., za poslano in reklame 1 K. — Pri naročilu
 nad 10 objav popust.

Vprašanjem glede inzeratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravištvu „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knašičeva
 ulica št. 5, pritrilčno. — Telefon št. 90.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:		v inozemstvu:	
celoletno naprej plačan	K 84—	celoletno	K 95—
polletno	42—	polletno	50—
3 mesečno	21—	3 mesečno	26—
1 „	7—	1 „	9—

Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vredno po nakaznici.
 Na samo pismena naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knašičeva ulica št. 5, I. nadstropje.
 Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisane in zadesno frankovane.
 Receptivov ne vrača.

Posamezna številka velja 40 vinarjev.

Miloš Štibler:

Agrarna reforma.

Vprašanje agrarne reforme danes v Jugoslaviji ni nič manj pereče, kakor je vprašanje naših mej, oziroma eno kakor drugo vzbujajo v naši javnosti enako mnogo zanimanja. Dalje ko se ta zadeva obravnava, tem jasneje se tudi vidi razvrščanje bojnih vrst za in proti. Po današnjem stanju se protivio ureditvi zemljiške posesti le še veleposestniki sami, katerim naj bi reforma enkrat za vselej vzela možnost vleči iz veleposestev in iz ljudi, ki so ta veleposestva za svojo roko obdelovali, pretirane in v tem pogledu le premnogokrat upravičeno grajane dobičke. To so, rekel bi, naravnih in razumljivih nasprotnikov velike akcije. Tem pa se bo, predno se delo zvrši, brezdomno pridružili tudi nenaravnih nasprotniki in sicer one politične skupine, ki slučajno nimajo odločilnega vpliva na upravo države, z drugimi besedami: ki niso na vladi. Kako daleč bo nasprotovanje teh slednjih skupin šlo, danes še ni povsem jasno. Gotovo pa je, da je treba z njimi računati. Seveda je ravnotako gotovo tudi to, da bi v slučaju propasti cele akcije odgovornost nikakor ne mogla zadeti onih krogov, ki so se vprašanju agrarne reforme lotili z veliko nesebičnostjo in zgolj radi tega, ker jo smatrajo v našem državnem in narodnem pogledu za neobhodno potrebno in za nujen predpogoj slehernemu našemu nadaljnjemu napredku.

V Jugoslaviji vprašanje agrarne reforme ne izvira iz posebnih razmer v Sloveniji, niti iz onih v stari Srbiji. Povod izhaja temveč iz razmer v Bosni in Hercegovini, nadalje v Makedoniji, v Hrvaški in Slavoniji ter v Vojvodini. Po teh pokrajinah je najti še zemljiške razmere, kakršne so vdale v Sloveniji pred stoletjem. Eden zemljo obdeluje, drugi pa vleče dobiček v najemninah in raznovrstnih datjavah v denarju in naravnih. Nobena tajnost ni več, da je mogočn in mnogokrat izobraženejši veleposestnik neizobraženega najemnika in obdelovalca zemlje izrabljati in izkoriščati do skrajnosti. To je bilo pravilo, človekoljubnejše postopanje je bila le redka izjema. Tako predstavljajo ta veleposestva klasične dokaze za nevzdržnost onega temeljnega kapitalističnega načela, da sme človek svojo gospodarsko in umstveno moč do skrajnosti izrabljati v lastno korist. Veleposestniki so to poskušali. Posledica so mnoge revolucije. Vsled svetovne vojske se je nevarnost takih agrarnih revolucij še povečala, kar nam najlepše dokazuje Rusija in Madžarska. Jugoslavija je bila v največji nevarnosti takih notranjih nemirov. Ta okolnost je soodločevala, da so se oni čim hitreje ki so nam Jugoslavijo ustvarili in ki se danes trudijo, mlado državo utrditi, pred vsem lotili baš vprašanja agrarne reforme. Ključ: »Zemlja bodi božja in kmetova!« je preprečil v Jugoslaviji prvo socialno revolucijo. Pomen tega dogodka je

za našo državo prevažen in bilo bi skrajno opasno, ustaviti se sred pota in agrarne reforme ne izvesti.

Čujem ugovore: »Razlastiti hočete zemljiškega posestnika, ker ima slučajno toliko zemlje, da jo lahko daje v najem. Zakaj pa ne razlastite hišnega posestnika, ki istotako oddaja stanovanja v najem za pretirane cene? Zakaj ne razlastite zasebnega tovarnarja, ki svoje delavce ravnotako izkorišča, kakor jih izkorišča veleposestnik?« Ta ugovor je mamljiv, ker je v toliko upravičen, da je treba štiti človeka tudi proti hišnemu posestniku in industrial. podjetniku. Izrabljanje ljudi od strani hišnih lastnikov na pr. v Beogradu danes istinito prav nič ne zaostaja za izrabljanjem kmetov v Bosni. To je heoporečno dejstvo. V stari Avstriji pred vojko je bila stavbena obrt toliko razvita, da je bilo po vseh mestih odveč stanovanj na razpolago, kar je povzročalo naravno konkurenco v prid najemnikom. S početkom vojne pa je država zaščitila najemnike s posebnim zakonom, glasom katerega ni bilo dovoljeno niti stanovanja odvzeti, niti povišati najemnine. Je to ena izmed redkih pametnih odredb stare avstrijske vlade za časa vojne. V Jugoslaviji bo istotako treba nekaj ukreniti, obojito za Beograd, pa tudi za druga večja mesta, kjer je priseljevanje veliko. Najnaravnejša pomoč bi seveda bila, takoj obnoviti stavbeno obrt v kar najizdatnejši meri.

Glede industrije smo videli že pred vojsko istotako veliko gibanje, ki je svetu bilo znano pod klicem: »Boj kapitalizmu!« Je to bil bojni klic industrijskega delavstva, ki že davno ni več hotelo priznati neomejene lastniške pravice zasebnih industrijskih podjetnikov, temveč je hotelo v vodstvu takih podjetij soddoločevati. — To gibanje je dobilo največ opore v slednji vojni, kar vidimo na ruskem boljševizmu, kjer so last in vodstvo industrijskih podjetij prevzeli delavski sveti. V zmernejši obliki vidimo ravno isto tudi pri Nemcih, kjer se gibanje vrši pod imenom »industrijske socializacije«, kar ni nič drugega, kakor omejiti lastniško pravico industrijskih podjetnikov in pripustiti delavstvu v čim najizdatnejši meri k soddoločevanju v vodstvu industrijskega podjetja. Tega razvoja tudi Jugoslavija za trajno ne bo mogla prezreti. Danes to še lahko stori, ker je iaša industrija šele v povojih. Ali dolgo ne bo kazalo zapirati oči.

Brezdomno je pravilno, da se na celi črti posveča pozornost kapitalističnemu izkoriščanju naroda. Vendar pa je najnujnejši oni del te naloge, ki se nanaša baš na naše kmetijstvo. Na eni strani obsega kmetijstvo v našem kraljestvu okroglo 80 odstotkov, torej ogromno večino naroda; na drugi strani pa je tega izkoriščanja razmeroma tudi v kmetijstvu največ. — Cela Makedonija, Bosna, Hercegovina, Dalmacija, Hrvaška, Slavonija, Vojvodina, povsod je človek narod pod neznoznimi veleposedniškimi razmerami. Radikalno intervencijo zahteva že človekoljubje samo, a ravnotako je z gledališča mirne-

ga in zdravega razvoja države pomoč neobhodno in nujno potrebna. Kdor tej reformi nasprotuje, ni niti prijatelj ljudstva, niti prijatelj države.

Agrarno reformo je treba obravnava tudi v zvezi z našim izseljeniškim vprašanjem, to temno in žalostno točko našega socialnega življenja. Poslušal sem te dni v neki seji poročilo našega njujorškega konzula, znamenitega ameriškega univerzitetnega profesorja Pupina. Od Jugoslovancev je danes v Ameriki okroglo pol milijona izseljenec. Ali čudo, čudo, med temi ni ni enega človeka iz onega našega ozemlja, ki je kot »kraljevina Srbija« obstajalo do leta 1912, torej do balkanske vojne. Dejstvo je, da so drugače ravno agrarne dežele in države pošiljale največ ljudi v Ameriko; ta skozinskoz agrarna Srbija pa dela v tem pogledu tako temeljito izjemo. Za poznavalca razmer je jasno, da gre to na račun ugodnih zemljiškoposredniških razmer v Srbiji. Tam je vsak kmet samostojen, vsak, ki zemljo obdeluje, je tudi lastnik iste. Veleposestva na pr. v bosanskem ali madžarskem ali ruskem smislu Srbija ne pozna. Zato je narod ostal doma, ker je tam imel svobodo zemljiškega posestnika, a več mu v svetu nihe ni mogel dati!

Izmed pol milijona naših Amerikancev bi se po Pupinovem mnenju rado vrnilo v domovino okoli 150.000 ljudi. Prva partija, okroglo 3500 ljudi, je že odpotovala. Nadaljna partija od 7000 ljudi je pripravljena na odhod, a čaka ravnotako, kakor vsi ostali, da dobi ugodnih poročil iz domovine o vprašanju naselitve. Vse čaka na izvedbo agrarne reforme. Naši Amerikanci dobro vedo, da bodo, ako se agrarna reforma pravilno izvede, ogromna zemlja Jugoslavije svobodna za naselitve. Na to svobodno zemljo čakajo naši ameriški tojaki. Ali se naj mirno oziramo na to njihovo željo? Moramo se, to zahtevajo najvažnejši naši gospodarski interesi. Predvsem je treba upoštevati, da so to izborni ljudje, resni, varčni, izkušeni delavci. Vsak tak Amerikaneec bo v svojem okolišju učitelj vsem sosedom. Na drugi strani pa je za nas največjega pomena dejstvo, da nosijo ti izseljeniki seboj ogromne prihranke. Pupin sodi, da priinese vsak izseljenec povprečno 1000 dolarjev v čistem zlatu. Kurz zlatega dolarja je danes nad 30 kron. Kakor ogromnega pomena bi bili ti ameriški prihranki za ureditev našega žalutnega vprašanja, to je pač na prvi pogled jasno.

Ne pozabimo pa, kaj Pupin, ki je izborni poznavalec razpoloženja med našimi Amerikanci, vedno in vedno podarja: Da ti ljudje čakajo, ali bo agrarna reforma izvedena tako, da se jim zagaruje v domovini kmetie, ki jo bodo mogli dobiti v svojo last. Zato je dolžnost vseh merodajnih krogov, da z vso doslednostjo vztrajajo pri zahtevi po radikalni agrarni reformi. To zahteva naš ogromen gospodarski interes z ozirom na naše Amerikance, v drugi vrsti pa zahtevajo to tudi splošni kulturni pogledi. Kdo si bo upal trditi,

da je taka razdelitev zemljiške posesti, kakor je na pr. v Hrvaški in Slavoniji, vredna mladega kulturnega demokratskega naroda? V imenovanu pokrajini merijo namreč vsa privatna posestva do velikosti 2000 oralov vsega skupaj 217.555 oralov, vsa privatna posestva od preko 2000 oralov pa vsega skupaj 683.995 oralov!! Kulturni škandal, ki je v polni meri vreden stare Avstrije, ne pa naše modrne Jugoslavije.

Politične vesti.

Politični klub JDS ima v torek in petek ob 20. uri v prostorih »Česke obce« (Narodni dom) redno sejo (in ne, kakor je bilo prej določeno, v ponedeljek in sredo). Referat: Ustava.

SLOVENIJA PROTESTIRA!

Ljubljanski dopisni urad poroča z dne 14. junija: Nadalje izjave, kjer se najodločneje protestira proti nasilnemu in krivičnemu razkosanju slovenskega ozemlja, so dole deželni vladi za Slovenijo od nastopnih javnih, političnih in strokovnih korporacij: Mestni magistrat Maribor, županstvo Selca na Gorenjskem, županstvo Srednja vas v Bohinju, županstvo Lencova, županstvo Bohinjska Bistrica, občinski odbor Moravče, občinski odbor Šmartno pod Šmarno goro, občinski odbor Novo mesto, županstvo Lesce, kmetijska podružnica in krajevni odbor JDS. v Šmarjeti ob Pesnici, krajevni odbor JDS. v Kamniku, krajevni odbor JDS. v Zirihi, krajevna organizacija JDS. v Gorenji vasi, shod zaupnikov ljubljanskih političnih društev in okrajnih organizacij JDS., Savinjsko učiteljsko društvo, Bralno in pevsko društvo »Toplice« v Toplicah, Prostovoljno gasilno društvo v Toplicah, Odbor slovenske kmetijske zveze za Štajersko, Lovski klub Bohinjska Bistrica.

ŠE O SHODU KMETSKÉ PODRUŽNICE, KI JE BIL LE SHOD »KMETSKÉ ZVEZE«. ŠUSTERŠIČ REDIVIVUS.

Dodatno k že priobčenemu poročilu: Župnik iz Trstenika je kot povabljenec na tem shodu v svojem govoru hvalil delovanje bivšega deželnega odbora, da je bil zelo naklonjen kmetiskemu stanu. Pritrdil mu je v to tudi deželni nadzornik svetnik in graščak iz Predvdora pl. Detela, kateri je nastopil kot prvi govornik in poudarjal korist združitve vseh kmetov v organizacijo kmetijske zveze.

Pred posvajanjem članov — katero se je vršilo docela prisilno — je hotel nadučitelj M. iz Predvdora predložiti resolucijo kot protest proti razdržitvi naših dežel. Med branjem iste je predvdorski kaplan popisoval člane in govoril tako glasno, da večina zborovalcev sploh ni mogla čuti resolucije. K sklep je predvdorski župnik kar nekako zmašil glasovanje in sklepanje za to resolucijo — češ, saj smo vsi za to. Glasovanja ni bilo. V splošnem brez zanimanja je šla ta resolucija mimo

govornikov in jim je bilo vidno mučno, da se je gosp. nadučitelj z isto sploh vrnil.

Župnik in kaplan nista kljub vsem zapovedim našega vladke ne zinila, ne darovala kakega očenaša za Jugoslavijo. Nismo imeli ne praznika z mašo, ne zapovedanih češčenj. In posledice? Ravno v teh dveh je iskati glavna krivca, da je med ljudstvom naše občine razširjeno splošno to-le mnenje o Jugoslaviji:

»Slovenci bomo razdeljeni med druge narode. Med nami, Hrvači in Srbi se vname v kratkem hud boj. Slovenija se bo odtrgala in iskala zveze z Nemško Avstrijo — in baje v treh letih bomo zopet v Avstriji pod Habsburžani.«

V tem smislu se je izrazil včeraj g. župnik napram mojemu tovarišu. Slisal sem pa ravnoisto že od mnogo kmetov, katere sem po dolgih dokazilih zopet utrdil. Dobro bi bilo, da se med naše kmetstvo ljudstvo razpeča čim več brošure — »Razkrinkani Habsburžani«. 29/10. 1918 — 12/6. 1919. »Herzogtum Krain. Diözese Laibach. Trauungschein itd. itd. Urkund dessen des unterfertigten eigenhändige Namensunterschrift mit dem beigesetzten pfarrlichen Siegel. Pfarramt Weinitz, den 12/6. 1919. Georg König m. p. Pfarrer.« Takšne dokumente izdaja še vedno župnik König na Vinici, zagrozen Kočvar in Nemeč, pristav slovenskih ovčic, iz sovraštva do vsega, kar je slovensko. Vprašamo samo, kako dolgo še? Ali res ni pota, da nautimo tega Königa, v katerem jeziku se morajo izdajati uradni dokumenti v letu gospodovem 1919. pri nas? To je pa res že preneumno, da se čuje le vedno Vinica in zopet Vinica, kakor da je tam kakšna republika svojeglavežev, ki jim kraljuje ta-le König. Ali ni res nobena naša, ki bi ukrenil, kar treba?

(Poročila iz Beograda.)

ODSTOP MINISTRA GLUHIČA?

Beograd, 15. junija. Kakor se izve iz povsem zanesljivih virov, namerava minister Šekijia Gluhič iz povsem osebnih razlogov odstopiti.

PARLAMENTARNE POČITNICE.

Beograd, 15. junija. V zadnjem času se je v parlamentu razpravljalo vprašanje, kdaj naj se prične parlamentarne počitnice. Iz krogov Narodnega kluba in Jugoslovanskega kluba se je sprožila misel, naj bi parlament odločil svoje delo na jesensko zasedanje in bi prej odšel na počitnice. V krogih Demokratskega kluba se smatra za potrebno, da parlament vsakako reši še pred počitnicami še važnejše predloge, kakor je agrarna reforma in poslovnik. V tem oziru bo Demokratski klub stopil v dogovore še z drugimi strankami.

PREISKAVA PROTI STJEPANU RADIČU IN TOVARIŠEM.

Zagreb, 15. junija. Preiskava proti Stjepanu Radiću in njegovim sodrugom je spravila na dan dejstva, ki dokazujejo, da je bil Stjepan Radić v od-

LISTEK.

Dr. Josip C. Oblak:

Pozdrav Rožu!

Tam zadaj za veličastno vzkipeva-jočo stavbo ostro v obzorje zarisanih Karavank, za tisto mogočno falango raznolikih gorskih vrhov in grebenov, ki zapirajo obzorje na severni meji kranjske dežele, se širi široka dolina okoli bregov rjavopene Drave, tako ljubko, tako sanjavo razprostrta pod nogami raztrganih karavanskih orjakov, katerih vsak ima svojo markantno obliko, svojo krepko individualnost, kakor jo kažejo edino še tirolski Dolomiti... Kakor zelena preproga leži tu pod sivimi stenami in vrhovi, — ljubko obrobljena na gornjem severnem koncu od prijaznega, porastlega sredogorja, ki jo loči od enega najslavnejših in najlepših jezer na svetu.

Rožna dolina! Tako se nam kaže, kadar stojimo in strmimo na kateremkoli izmed karavanskih vrhov od mogočnega Stola pa do veličastne Jepe, in kdor te je zrl z Golice v tvojem jutranjem ali večernem čaru, ne zabi te nikdar. Nekaj neizmerno milega leži v tej nežni pokrajini, ki se razgrinja k nogam

kraljice Karavank — v tem najlepšem delu celega Roža, ki sega skoro gori do Beljaka in doli do podnožja siv. Obirja. Središče cele harmonične, divno zakrožene slike Rožne doline tvori ta bolj ravni nego dolini podobni del gornjega Roža s svojimi belečimi se seli in bleščecimi se stolpi cerkvic na obeh straneh v mogočnih ovinkih vijočega se širokega srebrnega traka veličastne Drave... Nekaj vselega leži v pokrajinskem značaju gorenjega Roža, čigar lepoto povečuje na eni strani tista lepa terasa, v katero je vkovan svetlozeleni smaragd Blaškega jezera izredne miline v očigled krasni aristokratski podobi najlepše Karavanke — rdečkaste Jepe, na drugi strani pa za onim sredogorjem skrivnostnega Vrbskega jezera temno oko, mirno čuječe med idiličnimi griči... Slika najpopolnejše lepote, kateri ni para in kateri nima pridelati ničesar noben umetnik, — prirodni prizor, ki ti ga ne more pričarati pred tvoje oči noben umetnik! Ta del gornjega Roža pa je tudi glavni kras cele koroške dežele, razum onega gorskega kota okoli Vel. Kleka, ki edini na Koroškem tekmuje po svoji lepoti, dasi v drugem žanru s to krajino... Prsi se nam pa širijo in veselja nam igra srce, kadar te zremo doli s Karavank, pri zavesi, da si še, da si zopet

naš, da si še naša, zopet naša, najlepša in najdražja posest, — ti naš prekrasni slovenski Rož!

Lepo zaokrožena celota je ves izključno slovenski Rož, segajoč od Beljaka, oziroma Skočidola ob Dravi, doli do soteske, v katero segajo zadnji odraški Obirjevi, iz katere stopa Drava zopet v široko dolino, sprejemši v svoje naročje bistro svojo sestro Belo, da hitita združeni v Podjunsko dolino — v Spodnji Korotan in njega prijazno sredogorje okoli Velikovca in Pliberka, ki sta že dolgo srečna v objemu Jugoslavije.

Ni pravzaprav prave meje med Spodnjim in Gornjim Rožem, vendar ju ljudstvo strogo loči: pa tudi pokrajinski značaj je različen. Dočim je G. Rož simbol radosti, ima na sebi Spodnji Rož nekaj otožnega, zlasti pa v onem delu od Borovelj doli pa do Mohlič, kjer se vije Drava med nizkimi bregovi, poraščeni z divjo, neprodno hosto, v malo obljubljeni dolini, v katero luka tu in tam skozi grozovite grape hudoimrnic in razdrapanje rdeče divjkrasne, samotna gorska skupina Košute s svojim izrazitim, ostro zasobanim hrbtom, zaključuje jo pa krasni, veličastni Obiri, ki strazi naš Rož na skrajnem spodnjem koncu, pozdravljajoč na drugo stran še naše Podjuncce... Tudi

Spodnji Rož ima svoje skrite naravne krasote, prekaša ga pa po mojem mnenju Gorenji s svojo ljubkostjo in pestrostjo — pred vsem pa ta sveže zelena odprta pokrajina pod višavami Golice in njenih sosedov, nežna kot deviški cvet lilij in bujno krasna kakor Roža. Rožna dolina! Po lepoti soditi, bi mislili, da prihaja res tvoje ime od rože, v resnici bi jo radi svoje krasote zasluzila. Nemci so jo menda res primerjali z lepoto rožnega cveta, ko so prestavljali slovensko ime v Rož v »Rosental«. Toda prvi nasledniki, poljedelci Slovenci, so našli tudi pusto hosto, grmičevje, ki so je iztrebili Slovenci, — od tod kraljevna imena Trebnje (trebljenje) Kopanje, Rovte (od nemškega roden) — kakor se že zdaj nahaja v spodnjem delu Sp. Roža, — oni so to dolino šele izpremenili v rožno lepo, kakršno so potem našli Nemci...

In zopet ste naše nemškutarske Borovlje s slovensko govorečimi prebivalci, središče Spodnjega Roža, nad katerim kraljuje strogodavni humberski grad vrhu brega nad Dravo ter pregleda cel Rož doli do odrastkov gorastnega zidu Velikega Obirja (Obirja) in proti Gorenjemu Rožu, v čigar ozadiju stoji kakor velika kulisa — častiti otec sivi

Dobrač, na videz čisto osamljen. Vse okoli pa nas pozdravljajo vsi znameniti vrhovi, med vsemi pa najlepši, najimpozantnejši — prelepa Jeka, ki se ogleduje v enem najmilejših, najsvetlejših jezer koroških... In pred našimi očmi se vrstijo v pestri dolini vse te bele vasi: Svetna vas, Kaplja ob Dravi, Bistrica v Rožu, Sveče, Podgorje (Maria Elend), Podsinja vas in tako dalje — čarobna slika ene najlepših jugoslovanskih pokrajin. Oko se nam ustavi v veselim miljeju Gorenjega Roža in naš pogled se noče ločiti od one ponosne narodne trdnjave, ki nas je vedno navdajala s ponosom in zanosom v najbritlejših urah našega narodnega trpljenja. — St. Jakoba v Gornjem Rožu! Pozdravljen mi!

Trudno nam postane oko ob tej krasoti, kadar to zremo z vedrih višav naših Karavank, polno nam je srce, omamljena nam je duša... Preveč za enkrat: kakor da nismo komu sprejeti tolike lepote v svojo dušo... Vse to pa je zopet naše, čisto naše, — ta najlepši, najdražji kom slovenske, jugoslovanske domovine, in s pesnikom neodrečene domovine goriški ki kličemo blagoslov z neba:

Ti osrečiti jo hoti,
 Dneva ti pripelji žari!

(Gregorčič)

Priloge veljavne za slovensko vojsko. Cilj je bil, razbiti jugoslovansko državo in za celo slovensko ozemlje ter velikoga dela Dalmacije s pomočjo Italije dobiti priznanje za novo vrsto hrvatske republike. Oseba, ki so se kot Radićev pooblaščenec pojavljali s oficijalnimi predstavljali Italije, se tudi že nahajajo pod ključem. (Glavni Radićev pomagač in skrivec je neki hrvatski duhovnik. Ni še izključeno, da bodo Radić in tovariši prišli pred sodišče zaradi veleizdaje.

UREDITEV URADNIŠKIH PLAČ.

Beograd, 15. junija. Kakor znano, se v ministru za izenačenje zakonov vrši anketa o ureditvi in izenačenju uradniških plač. Ker je z ozirom na bližajoče parlamentarne počitnice in z ozirom na komplicitetnost uradniškega vprašanja ostalo negotovo, ali bo mogoče še regulacijo uradniških plač rešiti zakonitim putem pred jesenjo, bo minister za izenačenje zakonov predlagal še ta teden ministrskemu svetu provizorno ureditev uradniških plač. Ta ureditev se bo izvršila najbrže na ta način, da se uradnikom od 1. maja do definitivne ureditve plač nakažejo zopet nabavni prispevki, ali pa, da se jim prizna posebne dnevnice.

POVRATEK KRALJA PETRA V DOMOVINO.

Beograd, 15. junija. Samouprava poroča, da se še tokom tega meseca vrne v osvobojeno in ujedinjeno domovino kralj Peter, ki bo bival v kraljevi dvoru v Topoli. Dokler ne bo ta od Nemcev in Madžarov razdelani dvor povračen, bo prebival kralj v kopališču Arangjelovcu.

REGENT ALEKSANDER SPREJEL DEPUTACIJO ZADRUŽNIKOV.

Beograd, 15. junija. Danes popoldne je bilo od regenta Aleksandra sprejeto odposlanstvo zadruškega kongresa, ki je obstajalo iz dveh Srbov, dveh Hrvatov in dveh Slovencev. Deputacija je vodil poslanec grof Miroslav Kulmer. V deputaciji so bili še: starosta srbskega združenstva profesor Lozarić, Dalmatince Avakumović, Bosance Gašić, slovenski poslanec Ribnikar in ravnatelj Kralji. Prestolonaslednik Aleksander se je zahvalil za poklonitev kongresa in se je v razgovoru z vsemi odposlanci zanimal za vsa gospodarska vprašanja v posameznih delih naše kraljevine.

ZBOROVANJE ZAUPNIKOV DEMOKRATSKE STRANKE V ZEMUNU.

Zemun, 15. junija. Danes se je vrlo tukaj zborovanje zaupnikov Demokratske stranke, na katerem se je zbralo nad 1000 zastopnikov iz vseh srbskih občin. Na zborovanju so govorili bivši ministri predsednik Drasković, poslanci Juraj Bakić, dr. Griga Angelić, dr. Corović, podpredsednik Narodnega predstavništva dr. Ribar in poslanec Jovanović s Kosovega. Govorniki so želi burno odobravanje, sprejela se je resolucija, ki zahteva integriteto našega narodnega ozemlja, se izreka za edinstveno Demokratsko stranko vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev in zahteva najhitrejšo pospeševanje rešitve agrarne reforme.

(Radi slabih telefonskih zvez prinesemo ostanek beogradskih poročil jutri.)

Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev.

AMNESTIJA.

Poverjenstvo za pravosodstvo Deželne vlade za Slovenijo: »Uradni List št. CVI. z dne 13. junija 1919 prinaša obširen amnestijski ukaz prestolonaslednika regenta in izvršilno naredbo poverjenstva za pravosodje. — Po tem ukazu so odpuščene vse od civilnih ali vojaških sodišč naložene kazni in posledice kazni radi sledečih političnih hudodelstev: vohunstva, vstaje, pulta, javnega nasilstva, prvega in drugega primera, poškodovanje državnega telegrafa, brezoblastnega nabiranja vojakov, podpomoči, dane vojaškemu beguncu s skrivanjem ali drugim olajšavajem, zaplenjena vojska k prelomu vojaških službenih dolžnosti, rabuke, udeležbe pri skrivnih družbah, dalje zaradi prestopkov razširjenja lažljivih in vnebiteljnih vesti, razžaljitve uradnikov in drugih javnih službavnikov ter vikanja v izvršbo javnih služb, to vse brez pridržka, ako so se kaznjiva dejanja izvršila pred državnim prevratom, t. j. do 29. oktobra 1918. — S pridržkom so odpuščene kazni radi hudodelstev javnega nasilstva s silovitim lopotanjem in nevarnim žuganjem proti uradnim osebam, če obsojenec ni bil radi tega zločina že enkrat kaznovan in če kazen ne presega šestih mesecev, dalje radi hudodelstva s hudobnim poškodovanjem tuje lastnine, ako se je dejanje izvršilo o priliki političnih ali draginskih demonstracij, kakor so bile n. pr. v Ljubljani aprila leta 1918, slednjič radi pregreške javnega poniževanja ali zaničevanja ustanov zakona, rodbe, zakona ali pohvale nezakonitih ali nepravilnih dejanj, če izvira kaznjivo dejanje iz političnih nagibov, ki so merili na to, da se izpodkopa temelji prejšnjega režima. 2.) Odpuščene so po amnestiji vse od civilnih sodišč izrečene kazni, katerih izvršitev je bila do 29. oktobra 1918 odložena ali prekinjena, ker je služil obsojenec pri vojakih, ali ker se ga je rabilo pri gospodarstvih. Odpuščene so tudi od vojaških sodišč izrečene kazni, ki so se odložile ali prekinile, ker se je javil obsojenec na fronto. 3.) Odpuščene so tudi vse do 29. oktobra 1918 odložene ali prekinjene kazni.

Priloge krešene kazni, če se presojajo šest mesecev ali 5000 kron, ako obsojenec še ni bil kaznovan radi kakor hudodelstva ali prestopka tatvine ali goljufije. Izvzete so le od političnih ali železniških uslužbencev izvršene tatvine. Vendar morajo biti tudi ti v posebnem, posebnega oziroma vrednih slučajih, izjemi, če se je zgodila tatvina iz bade, deležni pomilovanja. 4.) Odpuščene so tudi kazni in ostanki kazni, izrečene do 5. junija 1919, ako se je dejanje izvršilo iz bade, iz mladostne neopretnosti, v sled razburjenja radi vojnih razmer, iz političnih nagibov, ali če je bil obsojenec v vojni hudo prizadet vsled izgube rodbinskih članov ali na premoženja. — 5.) Priznavajo izredne zasluge, ki so si jih pridobili železniški uslužbenci ob prevratu s prevozom čet, ki so grozile preplaviti naše pokrajine, je regent odpuštil kazni in ostanki kazni vsem železniškim uslužbencem radi kaznivih dejanj, s katerimi so povzročili za časa vojne železnice nesreče. Tudi naj se kazenski postopki radi takih dejanj, ako še ni prišlo do obsojbe, ustavijo. Amnestije so deležni tudi oni, ki so bili do 29. oktobra 1918 obsojeni od kakoga sodišča zunaj našega kraljevstva, pa sedaj tu bivajo in so semkaj pristojni. To izredno obsežno amnestijo je predlagala vlada v prizadevanju, da kolikor prihaja v poštev kazensko sodstvo, čim najbolj mogoče izbrise vojne sledove in omili nesrečo in bado, ki jo je povzročila vojna. Vlada je storila to tudi, ker pričakuje, da se bo prebivalstvo izkazalo vredno vladarjeve milosti s pokorščino. Kakor smo poučeni, imajo sodišča nalog, da odlagajo odslej kazni le za neobhodno potreben čas.

Promet s parniki na Donavi, Savi in Dravi. Kakor poročajo iz Beograda, se bo brodomni promet na Donavi, Savi in Dravi zvišal in sicer radi silnega pasazirskega prometa; ustanovi se ob jednom trgovski promet s blagom na vsej črti. Kot nadzorovalni oficirji bodo poslovali oficirji našega vojnomojarskega oddelka.

Milijon kron v zlatu zaplenjen. V Bakru so zaplenili te dni raznim trgovcem okoli milijona kron v zlatu, ki so jih hoteli preko Reke vtihočiti v Italijo. Ti trgovci so deloma iz Hrvatske deloma iz Srbije.

Slovanski svet.

BOJI NA SLOVAŠKEM.

LDU. Praga, 13. junija. (ČTU.) Na Slovaškem so se bili nadaljevali na vsej fronti vojne skupine Hennoque. Kljub madžarskim napadom je ostala fronta neizpremenjena. Napram vojni skupini Mittelhauser je zbral sovražnik nove moči. Z močnim podpiranjem topništva je skušal z vrsto močnih protinapadov vzdržati naš pohod. Severno Zvolna je napadel sovražnik. Bil je odbit z velikimi izgubami ter ga zasleduje. Z močnimi oddelki, ki so prodrli do Zvolna v okolici Stavnice, so osvojile naše čete po deseturnem boju vasi Hronska, Banska in Brečnice. Naši so zaplenili dva 10cm. topova. Severno Lovice in vzhodno Kurta se Madžarom kljub ponovnim potkusom ni posrečilo izgrati ozemlje, ki smo se ga polastili v preteklih dneh.

BOJI NA SLOVAŠKEM.

LDU. Praga, 15. junija. (ČTU.) (Situacijsko poročilo.) Pričakuje se, da romunske, srbske in francoske čete vsak trenutek napadejo. Treba je, da napno Čehi med tem vse sile. Na vsi fronti armadne skupine Hennoque se vrše boji predstraž. V okolišju Sabinova smo pridobili tal. Pri Mali Lodini smo odbili napad sovražnega oklopnega vlaka. — Armadna skupina Mittelhauser: Pod poveljstvom polkovnika Snejdareka zbrane čete so po sedemurnem trovratnem boju zasledile Zvolen. Doslej smo našli 50 vjetnikov. Zaplenili smo topove, strojnice in improvizirani oklopni vlak. Zapadno Lovice hudi spopadi. Naše čete so odbile sovražnika in napredovale nekoliko vzhodno Komarna. Po oklopnem vlaku podpiran sovražni napad na naše postojanke pri Kurta smo odbili, pri čemer je imel sovražnik velike izgube. Ves dan so čehoslovski in francoski letalci krožili nad Prešovim in Košicami in prinesli poveljstvu zelo važna poročila.

IZREDNE ODREDBE NA ČEŠKEM.

LDU. Praga, 11. junija. (Dun. KU.) Uradni list priobčuje naredbo ministra za deželno obrambo, katera uvaja preki sod za zločine proti varnosti države. Listi so bili obveščeni, da se uvede preventivna cenzura. Dolžnostni izvodi se morajo predložiti dve uri preden list izide.

BITKA ZA ORENBURGO.

LDU. Lyon, 14. junija. (Brezlično.) Kakor poroča »Ruskaja armija«, so pričele sibirskie čete bitko za osvoboditev Orenburga. Čete admirala Kolčaka so na svojem nadaljnjem prodiranju preko reke Vjatko severno od železniške proge, ki vodi iz Kazana v Jekaterinburg, in zavzele več mest na zapadnem bregu te reke. Tudi v odseku železniške proge, ki vodi v Bugulmo, je bilo več spopadov. Bitka pri železniški postaji Prijontovo v odseku Belebel traja s nezmanjšano ljutostjo dalje.

Z BOLGARI SE NE BO NINČE POGAJAL.

»Journal des Debats« piše s ozirom na vesti, da dospo v Pariz bolgarski delegati: »Kakor s Turki, tako tudi nimamo vzroka, da bi se pogajali z Bolgari, zadostuje, ako jim prijavimo svoje sklope in svoje odločitve. Misel, da pridejo bolgarski in turški emisarji v Pariz, da bi delali propagando na to, da se razpade

na. Svoje predloge lahko Bolgari izročijo našim zastopnikom v Sofiji, saj vnaprej vemo, kaj hočejo navesti v svojo obrambo. Bolgari predstavljajo sebe kot žrtve in zahtevajo, da se jim priznajo kralj, ki od nekdaj pripadajo bivši kraljevini Srbiji. Tudi Turki govorijo o kalifatu, kakor v času, ko so bili na vjaku svoje slave pod sultanom Sulejmanom. Tako Bolgarom, kakor Turkom se treba samo zaukazovati, nikakor pa ni umestno, da bi se z njimi vodile dolge diskusije.

Kaj se godi v Bolgariji. Pred prvimi vojnimi sodiščem v Sofiji se vrši obravnava proti generalu Pantolovu, bivšemu diktatorju glede prehrane bolgarskega prebivalstva. Obtoženo je, da je poneveril v družbi z nekaterimi sifskimi in bukareškimi bankirji ogromne svote. Pred istim sodiščem se je moral zagovarjati tudi general Markov in sicer zaradi različnih goljufij, izvršenih pri vojaških dobavah. Sodišče ga je obsodilo na trinalst let težke ječe. General Kutinčev je bil obtožen, da je s svojo malomarnostjo in brezbriznostjo omogočil srbsko revolucijo leta 1917 na ozemlju, ki so ga bili okupirali Bolgari. Sodišče se ni moglo prepričati o generalovi krivdi in ga je oprostil. Te dni se prične obravnava proti generalu Bojadževu, ki je poveljeval bolgarski vojski na makedonski fronti in bil poražen. Obtožen je, da je v prvi vrsti on zakrivil poraz. Razprava bo trajala več dni in bo spravila na dan vrlo zanimiv material. Ne davno tega so bolgarski boljševiki nameravali izjaviti v Sofiji izgrede. Zbralo se jih je več sto, hoteli proglasiti republiko sovjetov. Policija je izvedela za njihove načrte ter jih pravčasno razpršila. Prišlo je do spopadov v katerih je bila ubita ena oseba, ranjenih pa 7—10. V Varni se je v zadnjem času jelo širiti nevarno boljševiško gibanje, ki so ga netili posebni iz Moskve poslani boljševiški emisarji. Zato so angleške čete zasledile Varno. Angleži so zaprli vse vodje boljševiškega gibanja ter jih postavili pred vojni sodišče. V mestu je proglašeno obsešno stanje.

Mirovna konferenca.

LAHI ZASEDLI PROGO BELJAK-ST. VID.

LDU. Trst, 13. junija. Kakor javljajo italijanski listi iz Padove od 12. t. m. je ministrijski predsednik Orlando brzojavil vrhovnemu poveljstvu, da se je odredila na podlagi dogovora v svetu Četvorice, zasedba železniške proge Trbiž-Beljak - St. Vid. da se zalamej ne obrne. Udeležitev te zasedbe se je pričela danes jutraj.

Tržaška »Najzone« pripominja k tej vesti naslednje: Pomembnosti te nove zasedbe, poverjene italijanskim četam, pač ni treba poudarjati. Tu gre bolj za gospodarsko dejstvo, kot pa za političen zločin. Jugoslavija je z neprestanim zasedanjem nemških ozemelj, ki meje na Julijsko Benečijo ali teže proti njej, nameravala gospodarsko zadušiti Trst. Ogrožitev, ki je bila že težka vsled zasedbe Maribora, je postala še nevarnejša po zasedbi Celovca. Sedaj je italijanski odposlanstvo sprejelo od konferenice pooblastilo, da ohrani Italiji vsaj edino veliko prometno pot, ki ji je ostala: tursko progo. Resnica je, da danes, ko so Jesenice v rokah Jugoslovancev, Trst nima direktne zveze, dokler se ne zgradi oni kos proge od Sv. Lucije do Trbiža; vendar pa se tako preneča vsaj še večja nesreča. Vsekakor na upamo, da bo Italija, ko ima v rokah to zastavo (gre seveda samo za začasno zasedbo predvidnostnega značaja), znala vztrajati na zahtevi, da tudi proga Trbiž-Celovec-Maribor ne ostane v oblasti Jugoslovije.

REKA.

LDU. Trst, 13. junija. Italijanski listi javljajo iz Pariza: Wilson je predložil baje, kakor poročajo francoski listi, nove predloge za ureditev jadranskega vprašanja v izpremembo Tardieujevega predloga: 1.) Meje svobodne države Reke se razširijo na zapad na način, da zajamejo Volosko in črto Juljskih alp z Učko. 2.) Otoka Cres in Krk pripadajo reški državi. 3.) Plebiscit v reški državi se ima izvesti v petih letih ter naj se izvrši celotno za vso državo in nerazpredejen. 4.) Direktorji reške države ne bo sestavljeni na način, da bi bila zagotovljena Italiji večina glasov. 5.) Zadar bi postal svobodna država pod zaščito in upravo Zveze narodov z diplomatskim zastopstvom Italije. 6.) Otok Lošinj in nekateri otoki nasproti Zadru in Šibeniku, kakor tudi Vis in Lastovo, se izročijo Italiji. 7.) Ostali otoki in vsa Dalmacija, razen Zadra, se izročijo Jugoslaviji. Te predloge je italijanska delegacija odklonila, izjavivši, da niti razpravljanje ne more o takem načrtu, ki se toliko oddaljuje načrtu Tardieuja. Ta poslednji načrt, da je postavil minimum narodnih aspiracij. Zato se italijanska delegacija vrača k zahtevi, naj se enostavno in čisto izvede londonski pakt.

Iz Avstrije, Madjarske, Nemčije, Turške.

NEMCI DEMONSTRIRAJO PROTI LANOM.

LDU. Inzomost, 13. junija. (ČTU.) Tirolsko glavno mesto je pod vtisom veličastne žalobne manifestacije. Z vseh pokraj se vijejo žalne zastave. Na Hoferskem grobu je bila slovesna zaprisega, boriti se tudi dejansko za enotnost dežele, ko pride pravi trenutek.

Nabirajte za »Obrambni sklad«

Italija.

LAHI NE DEMOBILIZIRAJO.

LDU. Rim, 12. junija. (Dun. KU.) »Agenzia Stefani« javlja: Nekateri listi priobčujejo vest, da se namerava armadno vodstvo povrniti v Rim in da se začne normalno poslovanje generalnega štaba. Ta vest, kakor tudi druge, ki se tega tičejo, so popolnoma neosnovane.

Občni zbor Slovenske Sokolske zveze se je vršil nedeljo, dne 15. junija ob 10. dopoldne v telovadnici »Narodnega doma«. Udeležba delegatov je bila velika. Zborovanje je otvoril starosta brat dr. Ivan Oražen, pozdravljajoč navzoče in spominjajoč se težkih ran, ki jih je vsekal svetovna vojna sokolskemu življu. V svojem poročilu se je brat starosta spomnil tudi med vojno padlih bratov, zborovalci pa so se dvignili s sedežev v znak sožalja. Spominjal se je nadalje še našega zasedenega ozemlja kjer je naše bratstvo pod kruto zatiralno pestjo Italijanov. Končno je pozdravil še delegata iz Zagreba brata Janjanina, ki je prišel na zborovanje. — Tajniško poročilo poda nato brat Kajzel, povdarjajoč oteženo delo med vojno in pa ogromen material, ki ga je moral S. S. Z. obdelati v teh kratkih mesecih po preobratu. Blagajniško poročilo poda brat Ljubo Dermelj ter nam kaže to sledečo sliko: aktivna: gotovine 5780 K 84 vin, zletnih predmetov, kakor diplom, znakov, razglednic itd., cenjenih na 63.500 K, zvezni inventar 3050 K 97 v, in teriatve v znesku 3210 K, skupno torej 75.541 K 81 vin. Pasiva: dolg pri Mestni hranilnici K 10.011 96 vin, in dolg pri raznih sokolskih društvih 11.360 K 50 vin, skupno 21.372 K 46 v. Razven tega opravlja S. S. Z. obrambni sklad v znesku 3850 K. Načelniško poročilo poda nato brat Bojan Drenik. Vsa poročila so se vrela odobruje na znanje in se je odboru podelil absolutorij. Temeljito in stvarno poročilo je podal nato br. E. Ganglo delu izobraznega oddelka, o sokolskem tisku pa br. Bajželi. Glede spremembe pravil poroča br. dr. Fux le toliko, kolikor se te spremembe tičejo volitev. Nato poroča starosta dr. Oražen o ustanovitvi Sokolske Zveze vseh sokolskih društev v naši kraljevini ter so bili tozadevni predlogi po daljši debati sprejeti. Pri nato sledečih volitvah je bil izvoljen za starosta br. dr. Ivan Oražen, za prvega podstarosta br. inž. Bloudek, mesto drugega podstarosta se pusti začasno še nezasedeno ker pripada našim Primorcem, za tretjega podstarosta pa br. Josip Smrtnik; za načelnika je bil izvoljen br. Stane Vidmar, za podnačelnika br. Janko Kovačič, v ostali odbor pa bratje: dr. Fux, Bajželi, dr. Bohinc, Kozman in Rozman, za namestnike na bratje: Kotsnapfel, dr. Borštnik dr. Fetich in Kajželi ter sestra Kržetova in Franketova. Na predlog br. Kajžela se pošlje z zborovanja brzojavni pozdrav Češki Obči sokolski. Izreče se nato še zahvala za dosedanje vestno delovanje v S. S. Z. br. dr. Murniku, br. Kajzlu in br. Dreniku. Volili so se nato načelniki posameznih oddelkov in sicer so bili izvoljeni: br. Gangl za načelnika izobraznega, br. Bajželi za načelnika tiskovnega, br. Švajcar za načelnika statističnega in razstavnega, br. Bloudek za načelnika gospodarskega oddelka in br. Ambrožič za načelnika naraščajške komisije. Pri slučajnostih so se obravnavale še razne interne zadeve, ki so zavzele precej časa, na kar je po raznih pojasnilih glede izleta v Novi Sad brat starosta zaključil zborovanje ob 2. uri popoldne.

Spomenik boritlju. Našemu domačemu junaku v borbi za osvoboditev domovine, Frane Malgaja, nadporočniku, ki je dal svoje mlado življenje za naše ideale, nameravajo rojaki iz St. Jurja ob Južni železnici postaviti trajen, dostojen spomenik. V ta namen se je osnoval odbor zanesljivih mož iz St. Jurja, ki pobira prispevke. Prva zbirka med domačini je donesla takoj okoli 1800 K. Vsi smo ljubili in spoštovali vrliga našega vzor - junaka Malgaja in silno nas je vse potrla njegova, dasi idealna smrt. Zato s tem pozivljamo tudi vse druge rodoljube, da doprinesejo darove za podviženje dostojnega spomenika našemu vrlimu junaku. Spoštujemo najboljšo in najpočrtnovalnejšo naše može, in če jih nismo bili vredni prispevke je poslati blagajniku odbora za Malgajev spomenik g. učitelju Alojzu Recelju v St. Jurju ob Južni železnici. — Dragotin Kveder, tajnik.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani se nahaja v velikih gmetnih stiskah, ker je naše narodno občinstvo skoraj docela pozabilo nanjo. O stvari se spregovorimo. Naš list bo odslej zopet priobčeval izkaze daril za »Družbo sv. Cirila in Metoda«. Mislimo, da nam ni potreba posebe apelirati na darežljivost in poartovalnost slovenske javnosti.

Pazite in čuvajte poljske brzojavne in telefonske proge! Ponavljajo se slučaji, da neznanzi zlikovci trgajo v ozadiju fronte telefonske proge in kradejo kabele. To je zločin, ki onemogoči našim četam zvezo med seboj in ogrozi in

otežkoč operacije. — Opozarja se, da se bo vsako poškodovanje poljskih telefonskih prog ali pa tatvina žice in kabela najstrožje kaznovalo po vojnih zakonih.

Zvišanje brzojavnih pristojbin v tuzemstvu. Vseled odlika poštnega ministarstva se zviša s 15 t m pristojbina za navadne brzojavke v celam notranjem tuzemnem prometu za besedo od 8 na 18 vinarjev, minimum je taksa za 10 besed t. j. 1 K 80 vin. Za nujno brzojavke je plačati trikratno takso. Doklada po 20 vin. za brzojavko se s istim dnem ne pobira več. Tudi doklada po 1 K od 16 do 21 ure odpade, kakor tudi je dovoljeno ob delavnikih od 21 do 7 ure ter ob nedeljah in praznikih oddajati navadne brzojavke.

Na državnem moškem in ženskem učiteljskem v Ljubljani bo vpisovanje v I. letnik v soboto, dne 5. julija, in sicer za gojenke dopoldne od 9 do 11 ure, za gojenke pa popoldne od 2 do 4 ure. Prinešiti je s seboj krstni oziroma rojstni list in zadnje šolsko izpričevalo. Učenci, ki so dovršili z ugodnim uspehom 4 razred srednje šole (liceja), se sprejmejo brez izpita. Vsprejemni izpiti za ostale se pričnejo za gojenke v ponedeljek 7. za gojenke v sredo 9. julija. Podrobnosti bodo svojočasno razvidne iz obvestila na deski v veži šolskega poslopja. — Ravnateljstvo.

Trgovski nastavljenici! Opozarjamo vse nastavljenke in nastavljenice, da je še vedno v veljavi trg. sodelniški zakon z dne 16. prosinca 1910, držav. zakonika list št. 20, glasom katerega imajo trg. nastavljenici pravico do dopusta in sicer: Ako je službeno razmerje trajalo 6 mesecev, ima uslužbenec pravico do najmanj deset dni, ako pa je službeno razmerje trajalo pet oziroma petnajst let, pa najmanj do dveh, oziroma treh tednov. Napačno je naziranje, da imajo pravico do tega dopusta samo člani gotovih društev, kakor to trde nekateri gg. trgovci, temveč imajo do tega dopusta pravico vsi temu zakonu podvrženi trgovski nastavljenici. Med te se prištevajo: prodajalci, potniki, skladiščniki itd., trgovske pisarniške moči vseh vrst. Nastavljenici kreditnih zavodov, pridobitnih in gospodarskih zavodov, bolniških in pomožnih blagin, zavarovalnih zavodov, dalje uredništev in upravnihstev periodičnih časopisov, tobačnih trafik itd. Za čas dopusta pristojna nastavljenicu polna plača. (§ 17 imenovanega zakona.) Trgovski nastavljenici, brez izjeme, zahtevajo to zakonito zajamčeno pravico. — Zveza trgovskih nastavljenec na slov. ozemlju.

Črna pri Prevaljah. Rudarji! Povodom zasedbe našega rudnika po Nemcih ste ves čas ohranili svojo neomajno zvestobo do slovenskega naroda. Vaša stanovitnost se je izkazala nad vse pričakovanje. Vaša značajnost se je obnesla, kakor zlato v ognju. Pretliha vam je zlasti proti koncu veljika nevarnost od strani sovražnih Nemcev, toda kakor stebrj ste ostali na braniku, narodno zavedni stebrj, ki jih germanski vihar ni mogel niti omajati. Ze v mirnem času, posebno pa med vojsko ste spoznali tujo pest; tembolj pa ste jo občutili od 7. do 28. maja t. l. Vedite za to, da je Vaš bodoči blagor edino le v Jugoslaviji. Rudarji in rudarice, ostanite si zvesti sinovi in hčere, služite ji zvesto in vestno, posvetite vse svoje moči svoj pravi domovini in tudi Jugoslaviji. Vam bo morala dati, kar Vam gre. Za Vašo narodno nevstrančnost Vam izreka ta svojo najprisrčnejšo zahvalo: Jožef Dobrovc, župnik, v imenu župnije. — Krulac, v imenu občine. — Opomba: Ista pohvala pa velja tudi našemu vrlimu kmečkemu ljudstvu in drugim!

Drugi dan pred novomeško poroto. Po državnem preobratu ni dobil dela Janez Murn, doma blizu Metlike. Kar je zaslužil, ni zadostovalo za preživljanje domačih, med katerimi je bila tudi njegova polsestra Urša Rajms. Druga njegova polsestra Klara Rajms pa je služila pri trgovcu Rožku v Metliki. Murn je napisal to polsestro Klaro, naj pusti, ko bo zapirala Požakovo trgovino, vrata sicer zaprta, toda ne zaklenjena. Dne 29. novembra 1918 mu je sporočila, da bodo ta večer vrata trgovine le na videz zaprta. Murn je šel s svojo polsestro Uršo po noči v Metliko, natihoma odprl prodajalno in nabral polno vrečo najraznovrstnejšega blaga v vrednosti nad 5000 K. Sestra Urša pa ni bila z njim v trgovini, ampak je stala zunaj na straži, da bi brata kdo ne zalotil pri tem očenem kupovanju. Oba storilca so pa kaj kmalu zalotili oziroma iztaknili. Klara Rajms je odnesla pete nekam v Dalmacijo, pred poroto pa se zagovarjala le Janez Murn in Urša Rajms, ki priznata skesano do plicice vse. Ker je bilo pa potreba preslikavo še popopriti, je bila ta porotna obravnava preložena. — Kot drugi je prišel na vrsto ta dan Martin Stojnič pred porotnike, da se zagovarja zaradi hudodelstva rop. Dne 22. decembra lanskega leta je nosil železniški uslužbenec Jožef Meršol tam v bližini Semiča pločevinasto posodo petroleja, ki je bil takrat prav iskano blago. Nasproti mu je prišel Martin Stojnič in ga brez nadaljnega uvoda tako udaril z debelo gorjulo po roki, da mu je roka na mah otrpela. V tem hipu mu je potegnili Stojnič posodo s petrolejem iz rok in še zagrozil Meršolu, da ga bo ubil. Umevno je, da si zaradi te grožnje Meršol ni upal braniti se, saj je on šel nad 50 let star.

Dr. Bogumi Vošnjak:

Ameriški Slovenci in borba za Jugoslavijo.

Važen odlomek v delovanju dr. Bogumila Vošnjaka v Ameriki je ustanovitev »Slovenske narodne zveze« me-seca aprila 1918. »Slovenska narodna zveza« je sprejela na svojem ustanovnem obnem zboru v Clevelandu program jugoslovanskega odbora. Na banketu, ki je bil na predvečer ustanovnega zbora v čast Vošnjaku, je ta govoril govor, ki ga ponatisemo po stenogramskem zapisniku. Slovenska Narodna zveza je danes v Severni Ameriki edina silna, zdrava organizacija ameriških Jugoslovancev. Raditega je ta govor tem večje važnosti:

Dr. Vošnjak (burno aplavdiran): »Dragi Slovenci in Slovenke! — Mišim, da tega, kar meni pripisujete, ne zaslužujem. Ni posameznik, ki odločuje v demokraciji, temveč množica. Ponosen pa sem na svoje tovariše, s katerimi stojim v tej borbi, in nimam gre tudi to priznanje, katero ste dali meni.

Ko sem hodil danes v tem krasnem dnevu, kakor da je hotel z njim sam Bog počastiti delegate, po clevelandskih ulicah sem slišal vsenpovsod glas zvona svobode. Ali ta zvon svobode ne klenka samo tu v Ameriki, ta zvon že klenka temveč tudi v stari domovini. In jaz mislim, da imajo ne ti, ki se šetajo tu po ulicah, temveč oni trpeči ljudje doma največjo pravico, da stopijo pred ta zvon in ga zvonijo. Meni se zdi nekaj neverjetnega, da ne bi hoteli ameriški Slovenci čuti ta zvon svobode v stari domovini. In jaz tudi med ameriški Slovenci čujem to vsega-mogočno zvonjenje, kajti od Atlantika do Pacifika se čuje samo en glas: Doli z Avstrijo! (Navdušeno ploskanje.)

Dragi prijatelji! Tukaj imamo g. Terčka od »Glasu Naroda« iz New Yorka, blizu tam, kjer se izkrcavajo potniki iz starega kraja, ko stopijo na svobodna ameriška tla. In ta gospod bo moral morda nekoga dne izvršiti svojo poročevalsko dolžnost in omeniti v »Glasu Naroda« dogodek, ki se bo odigral na Ellis Islandu. Kdo ve, ali se ne bo nekoga dne pojavil tam mož, katerega bodo vprašali naseljeniški uradniki: »Kdo si ti, ki prihaja iz starega sveta sem v svobodno Ameriko?« In odgovoril jim bo: »Jaz sem Charlie iz Avstrije.« In vprašali ga bodo dalje: »Ali pa imaš potni list?« Ali povemo ti že v naprej, da hočemo videti potni list svobodne Jugoslavije, svobodne in neodvisne Češke. — In Charlie bo ves v strahu privlekel iz svoje torbe staro listino in jo pokazal ameriškim uradnikom. Ti pa mu bodo odgovorili: »To ne velja, mi zahtevamo jugoslovanski potni list. Pojdi na 5. Ave., tam je še dosti stariharjev, ki dajo nekaj za take stare špehe.« Vprašali ga bodo nato, ali ima kaj denarja, in rekel jim bo, da so mu Jugoslovanci in Čehi pobrali vse.

»Kaj naj torej s teboj naredimo? Kako se boš preživljal? Ali si se izučil kakega rokodelstva ali kakšnega poklica si si izbral?« Charlie pa bo le molčal in debele potne kaplje mu bodo stale na čelu. Ker bodo uradniki videli, da ne zna ničesar, mu bodo stavili še zadnje vprašanje: Ali znaš vsaj kaj jezika? — In Charlie se bo vesel nagnal, da zna za silo francosko. — »To je vse?« ga bodo vprašali nato uradniki: »S takim znanjem se pač ne moreš preživljati. V starem kraju te ne marajo, ker so te Jugoslovanci in Čehi spodili, nam boš v nadlego, ker ne znaš ničesar. Kaj naj vendar storimo s teboj? Napravi, veš, nazaj ne smeš! Damo ti pa dober svet, ke ti drugega itak ne preostaja: pojdi v kinematograf, da te bodo slikali in kazali potem okoli v zasmeh vsem, da bodo videli, kako se godi vsem, ki so proti svobodi narodov.« (Burno ploskanje in veselo smejanje je spremljalo to opisovanje.)

Trdno sem prepričan, da bo prišlo maščevanje nad ondo rodbino, ki je toliko izkoriščala na nainesramenjski način svoje tlačene narode in jih zatirala, kolikor je bilo največ mogoče. Poglejmo samo, koliko je ugrabila nam Slovencev. Naša okrožja so segala v starih časih gori do Dunava, ali vsa ta zemlja je bila izgubljena za Slovence, ki so se morali ugnati potem med Dravo in Sočo. To ozemlje pa lahko primerjam s močno trdnjavo, ki se je uspešno ustavljala vsem navalom in poplavam od strani Nemcev, Italijanov in Madžarov. In ker to taborišče ni padlo doslej, tudi ne bo padlo nikoli! (Viharno ploskanje.)

Toliko energije, toliko odpora ni pokazal noben drug narod, kakor Slovenci. In tudi ni laž ali izmišljena vest, da bi imel kateri narod toliko besnih sovražnikov, kakor ravno slovenski narod. Poglejmo samo v našo prošlost. Kljub vsem bojem proti zunanjim sovražnikom so se Slovenci vendar ne prestanto razvijali in napredovali, tako da so se z lastno močjo povzpeli na visoko stopinjo omike in kulture, ko so bili drugi še napol divji. Mi smo imeli že lepa polja in vinograde, ko so prihrumeli Madžari, ki niso imeli ničesar in ki se tudi niso ničesar naučili. Bili so napol divjaki, kakor nam pripoveduje zgodovina. Njih jezik je bil še nezavzvit; niso imeli besede za to, kar je najmilejše, za svobodo, in zato so si morali to besedo izposoditi od nas, ki smo jo znali že tedaj ceniti: niso imeli izraza za napredek, niso imeli besede za delo. Niso bili narod sposoben za demokracijo. Vse, kar so Madžari prinesli s seboj, je bil — kakor divji Huni — kos mesa pod sedlom, katerega so

potem trgali, kakor divje svinje — vse drugo pa so si morali izposoditi od nas. (Pritrjevanje.) Prinesli so pod sedlom svojih konj še nekaj drugega: svoje fevdalne ustave.

Poglejmo Nemce. Prepričan sem, da ni poznal noben narod na svetu Nemcev tako, kakor ravno mi Slovenci. Vzdržati smo morali njih pritisk, upirati se njihovi pohlepnosti po naši zemlji, in kakor smo stražili na eni strani proti Turkom, tako smo bili tudi na straži proti Nemcem, da niso udri na jug v slovanske dežele. V tem zgodovinskem času smo lahko ponosni, da smo bili Slovenci od vekov največji sovražniki Nemcev, da smo se borili z njimi in zmagovali proti njim.

Se nismo pri kraju. Pridejo na vrsto še Italijani. Nočem ničesar slabega govoriti, ali reči moram, da so se Italijani izkazali kot element, ki nima tega hrepenenja po znanju in demokraciji, kakor mi. Ko je nastopila ta velika doba, se je izkazalo, da smo mi Slovenci pravi nosilci demokracije. Naš narod ne zahteva ničesar, kar ni njegovega in hoče, da dobi vsak narod, kar mu pripada. Kakšna pa je bila politika Italije? In zakaj se je osnoval Jugoslovanski odbor, ako ne zato, da brani naše kraje, Trst, Istro in naše morje pred imperializmom drugega naroda; Ni bil namreč samo italijanski imperializem, temveč tudi ruski.

Ponosen sem na to, da je Jugoslovanski odbor od prvega početka, še predno je prišel glas o tem, da poudarja Ameriko pravico samoodločevanja, povzdignil svoj glas in z njim celi naš narod proti imperializmu. V tej neravni borbi med nami in Italijani, v tej strahni borbi smo zmagali mi, naše naziranje, naše zahteve, ker je bila pravica na naši strani. Ne smemo pa misliti, da moremo sedaj po rimskem paktu mirovati. Ali ravno sedaj je prav posebno potrebno, da se osnuje Zveza, da nam bo lahko dokazati, da so naše zahteve pravilne in da je pravica na naši strani. (Tako je!)

Dragi prijatelji! Jugoslovanski vprašanje! Gotovo nikdo ne misli, da je jugoslovansko vprašanje vzniklo naenkrat, čez noč; ne, odkar se bori naš slovenski narod, odkar so začeli naši predniki vstoličevati svoje voivode na Gosposvetskem polju, od tistih časov je bila vedno ena težnja in ena potreba: pod Ljudevitom Posavskim in ob času Matija Gubca je bila ta težnja med nami, da se moramo Slovenci, Hrati in Srbi skupno boriti za svojo domovino in skupno se postaviti našim sovražnikom v bran.

Jaz mislim, da smo mi Jugoslovanci tekem te vojne položili izpit zrelosti, kakor noben drug narod.

Jaz mislim, da smo mi Jugoslovanci odbora sestali leta 1915. v Parizu, smo morali priznati, da se nismo poznali doslej, da niso bili Slovenci dosedaj pod eno streho s Hrati in Srbi. Ali ko smo prišli na Krško, smo videli pravo bratstvo ljubezni. Laž je, ako se imenuje krška deklaracija pakt, kajti tedaj se je na Kršu pokazalo, da imamo vsi iste želje, vsi isto voljo in vsi iste težnje.

Poglejmo samo naše razmerje med Slovenci in Hrati. Ali je vladalo še kedaj med dvema sosednjima plemenoma tako prijateljsko razmerje kakor med nami? Tudi Bavarci in Prusi so dvojce sorodnih plemen, toda nikjer ni vladalo tako strašno prebranjanje, kakor ravno med nami, dočim smo živeli Slovenci in Hrati v največji ljubezni med seboj. Ljubili smo se med seboj in se medsebojno podpirali. In ko bo nastopil veliki moment našega združenja, Slovencev, Hrvatov in Srbov, ta največji dogodek v naši zgodovini, bomo prepričani, da je to naše skupno življenje prirodno, da eden brez drugega ne moremo živeti. Srbi ravnotako potrebujejo Slovence, kakor mi nje, oni ne morejo živeti brez nas in mi ne brez njih.

Ta medsebojna vez in to prepričanje o naši skupnosti je tako močno, da bi niti sam nemški cesar Viljem in Hindenburg ničesar ne opravila, ako bi prišla v Jugoslavijo in ga hotela izkoreniniti. Jugoslovansko čustvo je tako silno v vsakem našem človeku, da bi Viljem ne bi bil v stanju izpuliti ga iz naših src, četudi bi postavil poleg vsakega Slovencega po enega pruskega grenadirja s puško v roki. (Viharno pritrdjevanje.)

Ta naša skupnost obstoja že kot fakt (ploskanje) in nihče je ne more več razušiti. Ali niso Habsburžani že vse poskusili, da bi med nas zasejali sovraštvo in razpor? Ničesar niso opustili, da bi nas razdružili. Posluževali so se verskega vprašanja kot sredstva, da bi nas razdvojili. Porabili so vsako najmanjšo diferenco med nami, da bi nas naščuvali enega na drugega, uporabljali so nasilje, absolutizem in avtokracijo, da bi nas razdelili, toda vse skupaj jim ni nič pomagalo. Misel jugoslovanskega edinstva je danes silnejša kot kedaj prej in bo tudi izvajala popolno zmago. (Pritrjevanje.)

Ko sem se sprejahal po clevelandskih ulicah, sem videl na več mestih mirno stati policijskega konja brez vsakega nadzorstva; niti v glavo mu ne pade, da bi se premaknil z mesta, temveč stoji kot ovca, dokler ne pride gospodar. Tudi policaji sami so tu prijatelji ljudstva. Nikjer ne opazimo pri njih tiste surovosti, tiste brezobraznosti, tiste podvajanosti, kakor v Avstriji. Istotako so tudi policijski konji v Avstriji divje živali, bijejo okoli sebe in grizejo, ne da bi niti trenutka stali mirno brez nadzorstva, temveč bi takoj pobegnili v divjem skoku. (Veselo.) To je slika, kaj je demokracija in kaj avtokracija, ki se je v Avstriji prišla celo že hudi. (Pogovorna nastoj.)

Naj pa je Avstrija že toliko poskušala zatreti v nas misel demokracije, vendar ni mogla uspehiti prepričanja, da je samo demokracija prava državna oblika. Najboljši dokaz za to imamo med Amerikanci in našimi tu naseljenimi rojaki. Prepričan sem, da se ne bi hotel nihče izmed vas vrniti v Avstrijo, ako bi ona še nadalje obstojala, kajti v vsakem izmed nas je silno demokratsko čustvo, katero se upira vsaki avtokraciji. Koliko so se trudili Avstrija in Habsburžani da bi napravili iz nas Prusjake, sovražnike demokracije, toda to se jim ni posrečilo in se jim tudi nikoli ne bi.

Tudi tu v tej dvorani se najjasnejše izraža čut demokracije. Po stenah vidim napise, ki tako določno kažejo, da smo mi vsi prijatelji demokracije. Tu je n. pr. napis: Iz naroda za narod! Te velike Lincolnove besede bodo vedno ostale zabeležene na pokopališču v Getisburgu kot največje priznanje moči, ki je izšel iz naroda in delal za nje. To načelo pomenja: Proč z vsako avtokracijo, proč z absolutizmom, ljudska volja mora vladati in zmagati. In kadar se bo uveljavilo to načelo: Iz naroda za narod, pri vseh vladah, tedaj bo šele zavladala prava demokracija, prava sreča.

Da, dragi prijatelji, ali smo samo mi Slovenci nosili to veliko načelo, za katero se dandanes bore milijoni? Ne, temveč bili so predvsem Srbi, naši južni bratje, ki so se borili za izpolnitev tega načela. Lahko rečem, da je na tisoče in tisoče cvetočih mladeničev padlo v Srbiji in Makedoniji ne samo zaradi kraljevine srbske, temveč so doprinesli to veliko žrtve zaradi Lincolnovega načela: Iz naroda za narod!

In mi Slovenci nismo tako nevedni, biti v družbi demokratskih Srbov. Tudi naš narod ima sinove, kakor na pr. pokojnega dr. Kreka, ki je kot demokrat po celi svoji duši imel v svojih prsih največji demokratski ideal: svobodno Jugoslavijo! Za ta ideal je on živel, zani se boril in posvetil njegovega uresničenju vse svoje moči. Ali on ni ostal sam v borbi za to demokratsko načelo, šel je za njim temveč ves slovenski narod: vsi sloji so se združili ter rekli: Mi ne moremo sami živeti, ako se ne združimo s Hrati in Srbi. Jaz vidim v tem pogumu naših doma, velikanski heroizem, velikost duše, ki ne obupava nad usodo naroda. Vsakemu izmed vas je znano, s kako odločnostjo so se prišli zlasti v zadnjem času načela jugoslovanskega edinstva, s kako vztrajnostjo in edinstvo se borijo za njega uresničenje.

Vsled tega je prav, da se danes na tem krasnem večeru spominjamo tudi naroda doma, ki krvavi iz tisočih ran, ki pa kljub temu ne izgublja poguma, temveč nosi pogumno naprej za stvarjo, ne samo slovensko, temveč jugoslovansko, pod katero se bore naši jugoslovanski protovojaki. (Živio - klici.)

Te dni sem se prepričal, da živi v vas pravi duh ameriške demokracije, ker ta ne daje samo pravice, ampak zahteva tudi velike dolžnosti od vsakega. Ko vidim tukaj, kako so se zbrali delegati iz raznih krajev in od vseh strani, mi je srce veselo, kajti to mi je znak, da se zavedate tudi dolžnosti, katere vam nalaga demokracija. Rečem na samo to, da bo tisto zvonjenje zvonov svobode postalo mnogo silnejše, ko bodo naši ljudje doma izvedeli, da stoje Amerikanci za njimi. In ko bo prišla ta vesela vest iz Amerike v Evropo, da so se tukaj organizirali vsi Slovenci kot en mož, bodo dobili nov pogum, novo odločnost za boj, novih moči, da vztrajajo v borbi.

Marsikdo se vprašuje, ali je potrebno tako organiziranje slovenskega naroda. Da, potrebno je, in sicer zato, da dokažemo Ameriki in predsedniku Wilsonu, kaj hočemo mi in kaj hoče naš narod v starem kraju. To je prva potreba te organizacije, to je prva in največja naloga konvencije jutrajšnjega dne, katerega se že veselim, kajti prepričan sem, da bo ta konvencija po svojem delovanju zapisana ne samo v slovenski, temveč v vsej jugoslovanski zgodovini. Ako bi naši rojaki doma videli to konvencijo, obhajala bi jih radost. Val navdušenja bi šel od Triglava preko naših krasnih jezer tja doli do Soške doline in do Jadranskega morja. Ta val navdušenja bo prešinjal naše rojake doma, ko bodo izvedeli, koliko je storila ta konvencija za slovenski narod, in zato hvala vam, hvala slovenskim Amerikancem. (Dolgotrajno ploskanje. Govorniku od vseh strani čestitajo.)

Nepopisen je bil prizor, ko je nato mala slovenska Amerikanka pogumno nagovorila dr. Vošnjaka ter mu izročila v imenu mladih clevelandskih Slovencev krasen šopek rdečih rož Američan Beauty's. Zahvaljuje se mu, da je prišel preko neizmernega oceana, da nam prinese pozdrave naših rojakov v domovini ter nam opiše njih gorje tekom sedanje vojne pozivljajoč nas, da se pridružujemo njihovi borbi za svobodno celokupnega naroda. V znak spoštovanja in priznanja njegovega delovanja kot prvobornika slovenskega naroda mu poklanja v imenu mladih Slovencev šopek, izražajoč obenem željo, da bi se po končani vojni srečno vrnil s svojim starim očetom, ki je istotako v pregnanstvu, v osvobodeno in srečno domovino.

Ta pozdrav mlade Slovenke je izrazil burno ploskanje in marsikomu so stopile solze v oči, ko je gledal ta divji prizor. Nov izbruh navdušenja je izsvalila zahvala dr. Vošnjaka, ki je bil očitno giban, in slavova izjava, da niso te krasne cvetoče nasmejane samo njemu, temveč vsem bratcem doma in da jih z vsem srcem ljubi.

Ovacija, ki je bila po tem prizoru prirejena dr. Vošnjaku, ga je lahko prepričala, da znajo tudi ameriški Slovenci ceniti svoje zasluženje, ki se žrtvujejo v korist svojega naroda.

Ljubljana manifestira.

Ljubljanski občinski svet se je v soboto dne 14. t. m. ob 11. dopoldne v mestni dvorani zbral na izredno javno sejo, čije dneve, red je obsegal edino točko: naznanilo predsedništva glede nameravane določitve mej slovenskega ozemlja proti severu in zapadu.

Predsedoval je župan dr. Ivan Tavčar.

Otvorivši izredno javno sejo, je konstatiral, da je sklepna, potem pa pred prehodom na dnevni red naznanil, da je pravkar bila pri njem deputacija primorskih Slovencev, da ga naprosi zaščite. Ob iskrenem pritrdjevanju občinskih svetovalcev je župan dr. Tavčar na naslov težko preizkušanih Primorcev izjavil, da so vse naše simpatije, vsa naša ljubezen na njihovi strani in da so vse njihove želje tudi naše želje. Svojih primorskih bratov ne pozabimo. Kar trpe oni, trpijo mi. Naša ljubezen bo pri njih vsikdar in vsikdar bomo storili zanje, kar koli nam bo storiti mogoče.

Nato je župan dr. Tavčar izpregovoril takole:

Slavni občinski svet! Danes smo se zbrali, da dvignemo svoj obupni glas proti nepravici in lakemu sosedu! Mi smo revni, kot narod smo pravi berači, stanujemo v polpodrti koči in komaj toliko imamo zemlje, da na nji za silo zaspiamo in da v nji komaj dobimo svoj grob! Narod - siromak smo, ki bi se moral smiliti vsakemu, ki pa ne dobi usmiljenja pri tistih, ki danes odločajo o naši usodi!

Pred komaj sto leti tjela je v enakem siromaštvu danes tako ošabna Italija! Imela je svojega pesnika, grofa Leopardija, ki je v mogočnih kanconah jokala nad razkosano svojo domovino, ki je klicala prokletstvo nad tiste, ki so jo mesarili, ki so jo kovali v težke verige ter s surovim neusmiljenjem sekali po nji, da je krvavela iz nebrojnih ran.

Ce bi danes Giacomo Leopardi vstal iz svojega groba, sramovati bi se moral svojih potomcev! Ti dediči starih Rimljanov, ti zastopniki antike in njene kulture iščejo danes edini slavo v tem, da — pijani od zmag, katere so drugi priborili — sekajo meso iz našega malega telesa in da nas zatirajo hujše in krvoločnejše, kakor jih je nekdaj zatiral Avstrijanec po Lombardiji in Benečiji! Kamorkoli se ozremo, doni nam nosproti barbarični klic: »Italia o morte!« Ce bi šlo po srčni volji današnje Italije, pomenjal bi ta klic: Italiji vse, nam tlačeni pa smrt! V resnici, če bi Leopardi danes še živel in poslušal javno mnenje svoje domovine, ponovil bi še enkrat svojo grozno pesem, da zemlja ni drugega, kakor blato in blato!

Mi smo se zbrali, da v zadnjem trenutku še dvignemo glas, da hočemo živeti na tisti mali slovenski zemlji, ki smo jo pred požrešno zgodovino še rešili, da si svojih gora, svojih voda vzeti ne damo in da si vzeti ne damo silnega morja, na katerem je že tekla ilirska ladja, ko Rimljan za svoj brod še prvega drevesa tesal ni! Ce pri srcu svojega sosedu morda ne bomo ničesar dosegli, imeli bomo vendar tolažbo, da bi nebeški Giacomo Leopardi s svojimi simpatijami danes stal na naši strani in ne na strani svojih popačenih naslednikov! Kakor Leopardi, pa hočemo iti tudi sami v boj, in če s tem ne dosežemo drugega, dosegli bomo vsaj iz prelita naše krvi pekoč plamen na vest Italije, ki danes onečaščuje grob svojega velikega pesnika! (Odobrovanje.)

Nato je imel podžupan dr. Karel Triller govor, v katerem je razvil nastopne misli:

Ljubljana je že od pamtveka srce Slovenije. Vse žile našega narodnega in kulturnega gibanja se od nekdaj stekajo v Ljubljani, ki je bila vedno torišče in središče našega junaškega boja za obstanek in napredek. Tukaj je končno narod za zgodovinski dan 29. oktobra 1918. leta slovesno proklamiral svoje osvobodjenje. In danes leži naša Slovenija, ki je jedra vrgla od sebe stoletne verige, na operacijski mizi v Parizu, odbana od neusmiljenih operaterjev, ki jej s krvavimi noži režejo v živo in zdravo telo ter z nje žagajo za udom. Naravno je, da ob tej nečloveški amputaciji in vivisekciji najbolj trpi srce, da se krči v nepopisnih bolečinah. Danes bile dvajseta ura naše usode in zato se hoče in mora še enkrat oglasiti z obupnim odporom to zmuceno slovensko srce.

Onemoglega pohabljenca hočejo ustvariti iz zdravega in krepega telesa na ukaz neizprosnih sovražnikov, žejnih naše zdrave krvi, lačnih naše lepe zemlje. Ne zlata pravica, ki jo je v bleščajih besedah oznaeval zmagovalac najbdločnejše o usodi našega naroda, temveč kruta sila. Tak bodi barbarski konec žalostne in barbarske svetovne vojne.

Protj tej nakani naj danes še enkrat pozvignemo svoj najglasnejši protest srce slovenskega naroda — bela Ljubljana, svareč in pa preteč!

Nikdar ne bo uklonil slovenski narod, potem ko se je stoletja junaško, neustrašno boril za svoje življenje, za svojo svobodo, nikdar ne bo uklonil ta narod svojega tilnika pod lajem krivične mirovne pogodbe!

Živeti hoče združen in svobodno, žrtvovati noče in ne more maliku imperializmu niti ene same slovenske duše. In če so danes vnanje razmere močnejše od nas, zato še ne klonimo čelom. Če ne danes, bo jutri zasijala zora naše polne svobode!

Prosim vas, gospodje, po svobodni volji gласno izrazite in potkrite tolin-

še srca Slovenije, naše bele Ljubljano, da pritrđite soglasno sledeči resoluciji: Celokupno prebivalstvo Ljubljane, glavnega mesta Slovenije, na usta svojega zakonitega in poklicanega zastopstva:

1. Navdušeno pozdravlja naše bratstvo, posebno naše junaške srbske in hrvatske brate, in se jim iskreno zahvaljuje, da so s svojim nezadržnim napadom izrgale velik del slovenske Koroške z njenim glavnim mestom Celovcem in z našo sveto Gospo Sveto ter tako osvobodile nad 100.000 koroških Slovencev izpod nasilstva!

2. Zagotavlja naše še ne osvobojene in zatirane brate na zapadnem Koroškem, na Goriškem, Kranjskem, v Trstu v Istri, na Reki, v Dalmaciji in Prekmurju ter še posebej one, ki radi svojega narodnega propiranja letijo v tržaških in beneških ječah ter umirajo v italijanskem prognanstvu, naših najskrajnejših simpatij, našega najglobljega sočutja in naše neomahljive zvestobe.

3. Najenergичneje protestira proti vsakemu ogabnemu imperializmu in usiljenemu kompromisu, ki bi nas oropal naše najlepše zemlje, odrezal od morja, velik del našega naroda pa obsodil v narodno in gospodarsko smrt.

4. Protestira proti temu, da bi smeli o pripadnosti k naši državi odločati plašci le na Koroškem, ne pa tudi na Goriškem, v Trstu, v Istri in v Dalmaciji.

5. Izreka naši delegaciji na mirovni konferenci v Parizu, ki se pod najtežjimi pogoji bori nevpočljivo za naše pravice, priručno zahvalo za njen trud in naše popolno zaupanje v trdnem prepričanju, da bo tudi nadalje brezobzorno varovala pravice in čast trojembrnega naroda.

Predsedništvo deželne vlade se naproša, da blagovoli to resolucijo takol sporočiti naši mirovni delegaciji v Parizu in zunanjemu ministrstvu v Beogradu.

Predlagana resolucija se brez debate sprejme ob živahnem odobravanju. Na županov poziv zaključijo zbrani občinski svetovci za iskrenim oduševljenjem: »Živela nerazdeljena in nerazkosana Jugoslavija!« nakar župan sejo zaključil.

Ljubljanski pešpok — rehabilitira!

Pišejo nam s Koroške: »Pred prilično mesecem dni so letele v javnost na naslov našega ljubljanskega pešpoka precej ostre in težke obsodbe. Kot pripadnik polka hočem le pribiti, da zaslužijo naši kranjski Janezi, med katerimi je pomešanih tudi precej zavednih koroških Slovencev, v kroniki ravno kar izvršenega osvobodjenja Koroške posebnost častno poglavje. Ljubljanski pešpok diči v času naše poslednje koroške ofenzive glede junaštva, vztrajnosti in disciplin toliko lepš čednosti in vrline, da pretehtajo najmanj desetkrat vse eventualne pregrehe in morebitne napake iz prejšnjih tednov. — Kranjci, zares ponosni smeti biti na svoje sinove! — Tudi kar se osebne varnosti in privatnega imetja tiče, je vladal vsikdar vzoren red in ni beležiti nikjer nepotrebnega morenija, ropanja ali kakih nasilstev. — Če je pa kak koroški nemškutar radj slabe vesti pobegnil in zapustil svoj dom, nam ni zameriti, ako smo mu posušili kako vedrico in če smo si obesili za bafonet mesto portepeja kaklo klobasco, prekaljeno rebre ali kako svinjsko kračo iz shramb teh magnatov. To spada le k stvari in koristi le volnemu navdušenju.

Ljubljanski pešpok (II. baon, mjr. Jaklič) je pričel vojne operacije iz šotanijske strani najprej proti možiški dolini. Dne 28. maja se je začel ples pri Črni. — Mimogrede povedano, je svet tamkaj zelo gorat in težko dostopen. — Ob 8. uri zjutraj navedenega dne je napadla 7. četa pod poveljstvom nadporočnika Novaka kraj Črno. Štiri strojnice so podpirale napad s kote 814, dve strojnici sta zaprli severno od vrha 814 dohod rezry iz Možice, dve ceste Črna - St. Vid in dve sta obstreljevali most pri rudokopu. — V Črni se je nahajala nemška posadka, broječa ca. 230 mož pod poveljstvom nadporočnika Franzla, ki je služil svojočasno pri celovškem domobranskem polku. Naš napad je Nemcem zmešal glave. Z zvošnjem iz cerkvenega stolpa so alarmirali svoje ljudi in priznati se jim mora, da so bili kmalu na mestu in da so ga dobro držali. Strojnice so reglale na obeh straneh, da je bilo kaj. Ob ca. 10. uri je dospel iz Možice Nemcem na pomoč še en oklopni avto in kakih 30 orožnikov. A vse skupaj ni nič pomagalo, ob 11. uri je bila Črna naša, 2. nemška častnika (nadporočnik Franzl in en praporščak), 20 zdravil in 20 ranjenih Volkssverovcev vjetih, zaplenjen en top, 8 strojnice, 1 poljska kuhinja, veliko municije in telefonskega materiala ter računski podčastnik z 10.000 K eraričnega denarja in raznimi dokumenti.

Iz Črne se je nadaljevalo prodiranje v smeri Možice - Piberk. Pohod, oziroma zasledovanje sovražnika se je vršilo s tako naglico, da smo stali 29. maja zjutraj že ob Dravi pri Sinčvasi. Med potjo nas je ljudstvo navdušeno pozdravljalo, raz hiš in stolpov so vjrale slovenske in srbske trobnice, v Možicah so nas obsipala dekleta s cvetlicami. Omeniti še moram, da so delavci, zaposleni pri svinčarni (Bietwerke) v Možicah in ki so večinoma Slovenci, zaplenili Nemcem en top, katerega so hoteli pri umiku še rešiti.

Ker so Nemci razdelali oziroma zrgali most pri Sinčvasi, bi zahtevalo forsiranje Velikovega preko Drave lahko precej žrtve. Zato so naši spretni vojskovodje zaukazali zavzeti Velikovo od leve dravske strani. — Dne 31. maja ponosi smo vkrcali v Piberk, kar smo bili naloženi in skopani s celotnim polkom preveženi po Dravi.

Spodnji Dravograd v Ljubljani. — Pet no-
či smo bili že brez spanja, zato smo
upravičeno upali, da nam dovolijo v La-
budo vsaj eno noč počitka. Ali ni bilo
časa; ponoči je vkorakala kolona, ob-
stoječa iz 5. (kpt. Knez), 7. (nadporoč-
nik Novak) in 8. četa (kpt. Petelin) na
Kasperstejski gredci z naloge, vrči
sovražnika in prodirati preko Raben-
stein - Sv. Martin v Lipo na vrh 567.
Vključ žilavemu odporu sovražnika, ka-
teremu so pomagali tudi oboje kmetje,
so zavzele naše čete postojanko
za postojanko in dospelo preko Rude
že 3. junija jutraj čez Velikovec v ne-
kdanje naše stare pozicije. — Iz postoj-
kaj pri Velikovcu smo premaknili fronto
čez Kreuzerduro in Poggersdorf na
vodo Krko. Tu je bilo vršenje po čisto
posebni metodi: vse je stalo drug druge-
mu za petami. Ako se je ozrl nazaj vo-
jak, je videl tik za seboj svojega povelj-
nika, četni komander je videl za hrbtom
bataljon. Poveljnika, ta zopet svoje-
ga podpolkovnika in slednji poveljnika
odreda polkov. Mariča, ki se je sploh
nahajal vedno v prvih vrstah. Pod taki-
mi razmerami je moralo vse naprej! Pri
Krki, kjer smo se ustavili čez noč, je do-
bila naša 6. stotinja (kpt. Černe) močan
strojniški in topovski ogenj ter ogleni
iz oklepne avtomobila. Vendar izgube
na naši strani same 1 mož ranjen. Dne
5. junija se je začelo prodiranje čez Kr-
ko. Peta četa zasede Pischeldorf-Otma-
nje - Rottmannsdorf, 7. četa Eichsel-
dorf - Sv. Kristof in zasede vrh 977.
6. četa (nadp. Babnik) pa krene preko
Lassendorf - Hag - Thurm na Gospo
Sveto. Ljubljanski pešpolk je torej kot
prvi zasedel ta zgodovinska tla, fantje
so zapeli na trgu »Lepa naša domovina«
in »Hej Slovani!«, duhovščina in drugo
prebivalstvo je naše vojaštvo ginitno
pozdravljalo.

Dne 6. junija smo jo zavili proti Ce-
lovcu; med potjo so nas ustavili parla-
mentarji s poročilom, da se vrše poga-
janja radi demarkacijske črte, zato smo
nadalje prodiranje ustavili.

To je kratek pregled operacij, kate-
re je izvršil ljubljanski pešpolk pri osvo-
bojenju Koroške. Vključ goratemu ter-
renu, elementarnim in drugim neizgov-
nim, ni niti eden mož odrekel, nasprotno drug
z drugim so tekmovali z nadčloveškimi
naporom. Razpoloženje, volja in duh
častnikov in moštva je bil vedno naj-
boljši in ko se je čete opozorilo, da je
treba biti za vse slučaje pripravljen,
ako bi se pogajanja za premirje razbila,
je bil enoglasen odgovor: naprej do Du-
naja! — Kranjski fantje so izpolnili to-
rej to pot v polni meri svojo dolžnost
napram domovini, rešili svojo čast in
popravili dobro ime polka! — Da je do-
segel ljubljanski pešpolk zopet vrhunec
svoje slave, je velika zasluga njegovega
poveljnika g. podp. Derejanja, ki s spre-
tno roko vodi svoj polk in skrbi čisto po
očetovski za svoje fante. V drugi vrsti
pa gre zasluga poveljniku II. baona go-
spodu majorju Jakliču, ki je radi svoje-
ga zdravega humorja in prijaznega na-
stopa sploh ljubljane častnikov in vse-
ga moštva.

Temu zanimivemu in razveseljujo-
mu poročilu, ki samo potrjuje ustnena, za-
sebna in uradna poročila, dostavljamo
samo: Hvala vam, fantje junaki! Živela
Jugoslavija!

Družba sv. Cirila in Metoda in naša narodna probuja.

Kdo se ne spominja onih lepih dni,
ko smo prirejali veselice in shode za
našo narodno probujo. Nositeljica na-
rodne prosvete in zavesti je bila »Druž-
ba sv. Cirila in Metoda«. Njeni člani so
bili in so najzavrednejši Jugoslovani.
Ideja ujedinjenja je živel v srcih dru-
ženih članov, ko mnogi na to niti misli-
li niso. Kako radi smo pohiteli na o-
drušnično zborovanje, saj smo se tam
našli vsi, ki smo nosili globoko v srcu
hrepenenje po skorajšnji združitvi vseh
Jugoslovancev. Našo požrtvovalnost do
»Družbe« je vzbujało hrepenenje po
svobodi. Prišel je veliki dan, zasvetili
so žarki solca svobode — naše hrepe-
nenje se je uresničilo — pa žal je, da
za nekaj trenutkov. Stari sovražni so nam
zagrenili veselje, ker so v svoji pohlep-
nosti v novo zaslužili del naših bratov.
— Ogrneni so naši občutki svobode,
toda ne klonimo duhom! Na delo! Naš
čolnic še ni v varnem zavetju. Od se-
vera in zahoda butajo valovi ter prete-
potopiti našo ladjico. Ciril - Metodovi
mornarji na krov! Po trdem kraškem
svetu se je razpasla požarobosna misel
med kulturnimi delavci. Zapustiti hoče-
jo pastirji svojo čredo, umakniti se na-
meravajo pred sovragom. Gorje naše-
mu narodu, če se to uresniči. Kdo bo
bodrilo naše ljudstvo po Krasu, kdo po
Gorjski in Istri, če ne bo naših učite-
ljev med ljudstvom! Malodušnost se
bo oprijela ljudstva in pol milijona lu-
di, najbolj naših ljudi, bo izginilo v
tujčevem gospodstvu. S tem delom na-
roda ne propade za vselej najlepši in
najpomembnejši kos naše domovine za
vedno sovragu. To se ne sme zgoditi.
Dolžnost cele Jugoslavije je, da pri-
skočimo našim bratom v zasledenem
ozemlju na pomoč. Oni se narod jugo-
slovanski, vzplamte naj ti srca v lju-
bezni do rodni zasluženi bratov, od-
pri roke njim, ki so bedni! Podružnice
družbe sv. Cirila in Metoda skliče
svoje odbore, priredite dneve požrtvo-
valnosti »domu na oltar!« Družba sv.
Cirila in Metoda kliče svoje bojovnike
na dan, v boj za svetinje, za kulturo za
viedninjenje celokupnega naroda.

Spomnajte se Družbe sv. Cirila in Metoda.

Kultura.

Dr. Ivan Priatelj: Slovenski študenti.
Josip Jurčič, I.

Mlada »Tiskovna zadruga« v Lju-
bljani zbija respekt. Jedva ustanovljena,
prinaša na književni trg knjigo za knji-
go. Za dr. Zalokarjevo tehtno medicins-
ko brošuro »Ljudsko zdravje«
in dr. Derčevu zelo aktualno in za na-
debudne mlade matere zelo praktično
knjižico o negovanju in prehra-
njevanju dojenčkov nam je
»Tiskovna zadruga« položila v par me-
sasih na mizo še Milčinskega pravilice
in pripovedke »Tolovaj Mataj« z
Vavpotičevimi ilustracijami. Goljarjev
zbornik pesnitev »Rožni grm«, Do-
stojevskega štiridelni roman »Besie«
v dveh knjigah in zdaj še debel zvezek
Jurčičevih pravic. Imponu-
joča začetki Leonova družba in Sloven-
ska Matica sta dobila s Tiskovno za-
drugo poleg »Omladine« podjetno tova-
rišico, ki jo po štiriletni vojni na knji-
žnem trgu pozdravljamo. Štiri žalo-
žništva razen sporadičnih izdanih naših
knjižničarjev in tiskarjev.

Treba bode skupno določiti pro-
gram, da se njih delovanje organizira,
opredeli in delokroge določi. Vsa štiri
žaložništva izdajajo izvirna in preve-
dena leposlovna ter znanstvena in po-
ljudno poučna dela. »Tiskovna zadruga«
namerava celo, sodeči po listku I.
Jesena v »St. N.« (št. 86), izdajati v no-
ve, dr. Mencingerjeve, Levstikove i. dr.,
ki so izšle ali šele izhajajo v založbi
Maticе in Bamberga. Po našem mnenju
bi bilo nujneje, izdajati najprej še sploh
nezbрана ali izbrana dela raznih drugih
naših starejših in novejših avtorjev. Ne-
kateri že zbrana dela tudi še niso po-
polna in bi jih bilo torej popolniti z
deli iz poslednje dobe.

Po naših mesečnihih je zakopane-
ga toliko gradiva, ki je postalo večini
občinstva nedostopno, ki bi pa zaslu-
žilo, da se izda v zbornikih. S tem bi
se marsikaj naš pisatelj predstavil s
svojim celotnim delom mnogo ugodne-
je kot mu je bilo možno doslej, ko leže
njegov spisi razmetani po različnih let-
niških raznih mesečnikih in revij. Dru-
štvo hrvatsko književnikov izdaja »Sa-
vremene hrvatske pisce« in
takega podjetja bi bilo treba tudi za
naše avtorje. Gotovo, vsa čast našim
klasikom, ali tudi — živi naj pridejo
do veljave! Največje važnosti so brez
oporekanja dobri prevodi svetovno
znamenitih avtorjev — ali predvsem
zberite »dissecta membra« različnih po-
kojnih in živčih domačih pesnikov no-
velistov in poljudnih znanstvenikov, da
jih spoznamo končno zbrane ali izbra-
ne v celotnih zbornikih.

Morda bi si torej naša žaložništva
razdelila delokroge in bi eno izdajalo
le klasike, drugo le živčeve moderne,
tretje le prevode, četrto pokojne mo-
derne in znanstvene. Razdelitev bi
bila seveda mogoča še drugače. Vse-
kako treba sistema. Ako misli »Tis-
kovna zadruga« kakor doslej, izdajati
prevode, klasike, moderne in znanstve-
ne spise obenem, ne bo s popolno
izdajo Jurčičevih, Stritarjevih, Levsti-
kovih, Erjavčevih, Mencingerjevih i. dr.
gotova niti v 30 letih, in večina naroč-
nikov ne doživi popolne izdaje niti
enega teh avtorjev. N. pr. le za Jur-
čiča nam obeta dr. Priatelj poleg vseh
njegovih leposlovnih izvirnih in pri-
loženih spisov je Jurčičeve kritične in
biografske eseje, publicistične podlist-
ke, najvažnejše politične članke ter
končno pisateljev življenjepis in nje-
govo korespondenco. To po ogromna
kopa knjig. A kolika bo šele kopa Stri-
tarjeva in Levstikova! In kolika utegne
narasti, ako se zberejo najvažnejši po-
litični in narodnogospodarski članki, po-
litični in kulturni govori dr. Iv. Tav-
čarja! —

V tem I. zvezku Jurčičevih spisov
je ponatisnjena iz pisateljeve dijaške
dobe, po njegovem notosu iz VI., VII.
in VIII. šole, dolga vrsta »štihotvorov«,
ki zavzemajo malone 20 strani, a so
brez vsake literarne vrednosti in niso
za čitatelja niti malo zanimiva. In dolgi
urednikov uvod, ki se bo z drugimi be-
sedami moral ponavljati v obetanem
življenjepis, bi lahko po večini izostal,
ako bi bil urednik v opombah k posa-
meznemu naslovu dodal par najpotreb-
nejših opazk. Glede Jurčičevih pesmi
pravi dr. Priatelj sam: »Njegove pes-
mi kažejo jasno, da Jurčič ni bil pes-
nik. Čemu je torej ž njim potratil 31
str. Jurčič mu zato ni hvaležen, čita-
telji pa tudi ne. Da pokaže njegov du-
ševni, literarni razvoj? A to nam lahko
pove sam v lepi prozi na pol strani, in
mi mu bomo radi verjeli.

Tudi kar se tiče jezika, se ne mo-
remo strinjati z urednikom. Pravi, da
se drži »kolikor mogoče enotnega mo-
dernega pravopisa in jezika«, da pa se
»glede teksta ravnal deloma po ro-
kopisih, deloma po prvotnih, deloma
po Levčevih preinčbah«. Jezik šest
ali sedmošolca Jurčiča, itak brez dvo-
ma po uredniku Ant. Janežiču je me-
stoma pilen in popravljen, vendar ni
tako sakrosancten, da bi se ne smel po
55 letih brez razlajanja pietete še opri-
stiti raznih nemčizmov in nerodnosti.
(N. pr. »To mi je bilo za umreti! Str.
405.) V interpunkciji je bil genijalni
dijakec pač še zelo nespreten, za to bi
bil urednik moral marsikje napraviti
red — razumljivosti na korist. Izraz
»grozno lep«, »grozno bogat«, »grozno
prijen se ponavlja« neštokrat, in prav
njč bi ne škodilo, ako bi bil urednik
vsaj nekaj »groznih« izpremenil v »ze-
lo, sijno, prav...«

Končno pa bodi še omenjeno, da je
mestoma korektura površna in da zato
ne le nedostaja mnogo loči in nareko-
vaje, nego da je tudi nemalo slovničnih

pogreškov, izpuščenih, vrženih, pre-
metanih ali zamenjanih črk, izpuščenih
besed i. dr., česar bi pri tako lepi iz-
daji se smelo biti.

Citajući izsova »Domna« smo se
spomnili »Desetega brata«: v obeh
operi Jurčič z enakimi pismi ena-
ko neznačajnega nezakonskega očeta,
in stari Sova je pač cel Pilikav.

Že dr. J. Jesen je najnovelše po-
djetje »Tiskovne zadruge« priporočal na-
ši publiki, češ, dobro blago se samo
hvali, in Jurčičevi spisi so res zdravo,
sočno, vedno sveže in okusno blago.
Užival si ga z naslajanjem kot otrok in
uživaš ga iznova ter včasih še rado-
steje kot zrel mož. Vse to je naše, za-
jeto iz naroda za narod, zato vedno lepo.
Ne dvomimo, da bo narod rad in naglo
segel po svojem ljubljencu.

Naša žaložništva imajo nalogo, za-
dovoliti lepega berila željno slovensko
občinstvo. Treba bo torej izdajati mno-
go knjig. Doslej je bilo navezano v naj-
večjem obsegu na nemško izvirno in
prevodno slovstvo. Čehom in Hrvatoma
tega že dolgo ni več treba, ker imajo
dovolj svoje izvirne in na svoj jezik
preložene literature.

Roman Savit.

»Madame Butterfly« je še vselej,
kadar se je pojavila na ljubljanskem
odru, spriču sugestivno blesteče glasbe
in pridužno tragične snovi, dosegla naj-
lepši uspeh. Globok je bil tudi dojem
predčerašnje prireditve, dasi inter-
pretacija ni povsem dosegala predstav
v prejšnjih letih. V naslovni vlogi je
gospodična Thalerjeva izpričala
mnogo akribije; njen orkan je zvenel
vsečno, kadar je pela mezzovoce, ka-
zal pa je ostrine in še neizpravne
prehode, kadar je stremila v močno
poudarjene višje leže. V drugem de-
janju ni zadostno podčrtovala nervozne-
ga pričakovanja; zato pa je v tretjem
dejanju vrlo pogodila brezupno otelo-
lost, ko se ubije vse v gelshini duši.
Gospodična Medvedova kot slu-
žabnica Suzuki je razvijala v petju in
igranju dovolj živega temperamenta
ter je obole, zlasti v končnem dejanju,
opremila z dramatičnimi akcenti. Gos-
pod Dvortak kot Pinkerton je iznova
opravičil sloves, da je obladodaren s
prožnim organom, ki se brez težave
vpenja v jasne višine: gospod Lev ar
je konzula interpretiral čustveno in
elektantno. Orkester je pod vodstvom
gospoda opernega šefa Rukavine
uveljavljal glasbene lepote v vestno iz-
delani obliki ter imel v intermezih
partijah intimo barvovitost; zbor pa
ni bil vedno na višku in mimo tega so
se čutili vrzeli v glasbenem materialu.
— Nekaj posebnega je bila scenična
oprema, kakršne »Madame Butterfly«
doslej še ni imela — zasluga gospoda
režiserja Mareka, ki je izbrano
uporabo tehničnega aparata dokazal
uglajen okus in umetniško tenkočut-
nost. Za prvo dejanje je gospod gleda-
liški mojster Skružnj izdelal sliko-
vit projekt kačoz spodaj v daljavi
mesto Nagasaki ob morsk obali, razen
tega je naslikal dekoracije, ki so da-
jale odru videz eksotičnega raja. V
drugem dejanju je bila soba v naj-
manjših podrobnostih posneta po ja-
panskem domu ter opremljena s stvar-
mi ki niso bile samo previdno lepe,
nego so tvorile pristne dragocenosti:
gledališču so jih dali na razpolago ne-
kateri tukajšnji lastniki japonskih
umetnin. Za tako adjustirani oder se
je še dal opravičiti jako dolgi presle-
dek med prvimi in drugimi dejanjem.
Kostumi, posebno ženski, so bili izred-
no lepi in slogoviti, maskiranju pa bi
služilo v prilog, če bi se pri prihodnih
predstavah lišilo uporabljal malo
diskretnosti; nič ne de, ako bodo potem
obrazi ob očesnih partijah nekoliko
manj — japonske. — Občinstvo je po-
glavne osebe odlikovalo z velikim
priznanjem, zlasti gospodično Thale-
rjevo, ki je tudi prejela nekaj cvetličnih
daril.

K premijerji »Listnice« in »Neizpro-
bna straznjica« v torek dne 17. t. m.
v Dramskem gledališču. Avtor
»Listnice« je znan francoski pisatelj
Octave Mirbeau, ki je umrl tekot vo-
jne. Najznamenitejša dela so mu: roman
»Dingo«, potem »Le Calvaire« in komedije
»Les affaires sont les affaires«
(Kupčija je kupčija), »Les mauvais ber-
gers« (Slabi pastirji), »L'abbé Jule«,
»Sébastien Roche«. Mirbeau sovrši
društvo in obstoječi društveni red. Oni-
lih razmer ne naskokuje narav-
nost kot velik besednik lisen, tem-
več jih obdelava s fino ostrino franco-
skega espija in humorja. Nekatera nje-
govih del je z velikim uspehom vprizo-
rila Comédie - Française. Naše drama-
sko gledališče bo v prihodnji sezoni
podrobno seznanilo občinstvo s tem ču-
dovito zabavnim pesmistom.

V »Listnic« (Le portefeuille) se je
spravil Mirbeau nad policijo. Policijski
komisar se sestaja s svojo ljubico v pi-
sarni, ker ga je druge strah ljubosum-
ne žene in ker se mu zdi to zelo roman-
tično, naravnost šekspirsko... Flora
Tamburjeva ni istega mnenja. Da dose-
že sestanek, se mora pustiti na ulici
aretirati, straznjaki so surovi, jo stiskajo
in strajajo, da ima črne lise po vsem
telesu... Ona začne še dvomiti o re-
sničnosti njegove ljubezni, toda on jo po-
tolži: »Ko bi te ne ljubil, bi te vendar
ne pustil čakati cele ure... ponoči in na
tratorju. Če te ne bi ljubil, ali bi te iz-
postavil surovim psom kakim morda-
čim, grobotim straznikom, pa pljučnicam
in mogoče še hujšim boleznim? Pre-
misli malce... takšnih zaviljenih žrtev
človek ne zahteva od bitja, ki ga ne lu-
bi! zares globoko in vroče.« Flora Tam-
burjeva se nazadnje da prepričati in
meni: »Ljubi me nemara, ali ne spoštuje
me? Če prav sem kokotika... me spo-
štuje vendar... premalo.« V tem, ko
se komisar in Flora pogovarjata, se ču-

je zunal zopet hrup... »To je najbrž
nova ljubica, ki jo peljejo k tebi,« meni
Flora. On se vrne radno k pisalni mi-
zi in jo začne zopet zasliševati. Pripe-
ljejo Jeana Guenilleja (Janeza Cunjca).
Nesrečen je našel na ulici listnico z de-
setisoč franki ter prišel, da jo odda po-
liciji. Komisar ga pohvali ter se divi nje-
govemu blagorodstvu. Tudi zgodba Je-
ana mu je šekspirsko. Predno ga od-
pusti, protokola dogodek. »Kako se pi-
šete?« Jean Guenille. »Poklic?« Ka-
ko? »S čim se ukvarjate?« »Moj
bog...« »Pobiralec listnic, to vendar ni
poklic...« »Drugega nimam...« Komis-
sar se razburi. Torej brez poklica! Delo-
mrznost! Individualizem! Nazadnje se
izkaže, da Jean tudi stanovanja nima,
temveč prenočuje na neki klopi na An-
verskem trgu... Torej državi nevaren
človek, upornik, vlačugar! V lukno ž
njim, kajti paragraf državljanu nikjer ne
nalaga dolžnosti, pobirati z bankovci
napolnjen listnice na ulici, pač pa ga
pod strogo kaznijo sili — imeti bivali-
šče. Jeana odpeljejo. Flora je vsa ogor-
čena, kriči, psuje... Komisar jo vladno
prosi, naj se pomiri, češ, da sedaj ni več
potrebno razgrajati, ker sta sama. Flo-
ra ne odneha. Komisar pokliče straznji-
ka ter da tudi Floro Tamburjevo po-
sadijti pod ključ. »Toda ravnajta milo ž
njo... ženska je,« naroči straznikoma.

Grotesko v enem dejanju »Neizpro-
bna straznjica« je spisal francoski pisatelj
Georges Courteline, znan kot izborn
opazovalec karakterjev in običajev. Lju-
bimci njegovega duhovitega peresa so
meščani, oficirji, policisti, magistratni
uradniki. Njegove farse »Les galetés
de l'escadron«, »La vie de caserne« in
»Boubouroche« so se vprizarjale vse-
povod z ogromnim uspehom. Poslednja
je doživela nad deset izdaj.

»Neizprobna straznjica« nas popelje
zopet v policijski milje. Baron Larad je
dejal straznjicu osel, straznjik ga je to-
žil. Položaj je bil tak: Baron Larade je
imel psička. Straznjik ga nahuili, zakaj
nima psička na vrvi, ki je to pred-
pisano. Baron prijče psička na vrvi
in ga vodi seboj. Županu se milo potoži,
ta mu obljubi, da se pogovori s straznji-
kom... saj psiček je dobri vzgojen, kaj
bi hodil na vrvi... Straznjik zopet
sreča barona, sedaj s psičkom na vrvi.
Zopet ga nahuili, češ, da ima psiček do-
voljenje, tekatki brez vrvice. Baron je
razburjen in ga ozmerja: osel... S po-
sredovanjem komisarija afera gladko iz-
teče...

Gledališko društvo na Jesenicah,
ki je moralo vsled nastalih ovir delo-
vanje dne 4. m. prekiniti, zaključil
svojo redno sezijo s predstavama v so-
boto, dne 14. t. m. in v sredo, dne 18. t.
m. Obakrat se bo igralo zvečer ob 20.
uri. Vpizori se F. Žolnova enodejanka
»Brat Sokol« in Milčinskega roparska
pravljica s petjem »Volkašin«. Pri
drugih igri sodeluje pevski zbor jeseni-
škega »Sokola« pod vodstvom ga. Lo-
bode, ki bo petje spremljal na glasov-
virju. Ker sta to zadnji redni predstavi
letnjega gledališkega zbora, upamo,
da bo slavno občinstvo kar v največji
meri počastilo z obiskom naše marljive
kulturne delavce - igralce, in to tem-
bolj, ker je čisti dobiček namenjen iz-
letnemu skladu jeseniškega »Sokola«
za sokolski sabor v Novem Sadu.

Iz Maribora. Pred poldrugim me-
secom je gospod svetnik Dev po časo-
pisih sklical pevce, ki so bili po pre-
vratu semkaj iz cele Slovenije v služ-
bovanje vpoklicani in domačine k prvi
pevski skušnji. Organizirali so se kot
»Moški pevski zbor snujoče se Glasbe-
ne Matice« in že v soboto, dne 21. t. m.
priredijo v prostorni Götzovi koncert-
ni dvorani velik koncert s zanimivim
sporedom. Izredno številni in prv-
vrstni moški zbor s fundamentalnimi
pravilničnimi ruskimi basi, svežimi li-
ričnimi tenorji — ter čistim srednjimi
glasovi je sigurno po svoji kakovosti
in količini eden najodličnejših v Jugo-
slaviji, kakor smo se prepričali pri eni
pevskih skušnji. Vepored je izredno
pester in zanimiv. Na vspehodu so srbs-
ke, hrvaške in slovenske narodne
pesmi (goriške, koroške, kranjske),
Nedvedova »Popotnikova pesem«, ki ni
kljub starosti ničesar na aktualnosti
zgubila. Koncert zaključuje Försterjev
»Veneo Vodnikovih in na njega zlože-
nih pesmic, slavospev vstajenja in
vsvobojenja, ki ga spremlja popolni or-
jaški orkester. Po dolgem času bomo
zopet pozdravili našo ljubo znanko go-
spo Miro Costapieraria na koncertnem
odru. Izbrala si je izključno slovenske
pesmi, katerih lepoto je iz vsega začel-
ka s svojim srebrnim glasom razširjala
po slovenskem jugu, v Beogradu, Za-
grebu, Ljubljani in Trstu. Vsem, ki ce-
nijo požrtvovalnost in ta velik kulturni
napredek na Spodnjem Štajerskem kil-
čemo: »Na svidenje pri koncertu!«
Vepored priobčimo v kratkem.

Šolske sodeve. V III. redni seji
Višjega šolskega sveta dne 12. junija
1919 so se postavili predlogi poverjeni-
štvu v osebnih srednješolskih zadevah.
— Oddalo se je več stalnih učnih mest,
vpokojilo več učnih mest, oddalo stalno
mesto šolskega sluga na moškem uč-
teljišču v Mariboru. — Krajna občina
Erastje - Mota se prešla iz šolskega
okoliša kapeškega v šolski okoliš
Volčja vas. — Na osemrazrednih lju-
deških, s 6. razredom dalje in na meščan-
skih šolah v Ljubljani se uvede arbo-
hrvaščina kot obvezen predmet; siste-
mizirajo se dve učni mesti na I. dekla-
ški ljudski šoli v Ljubljani za pouk v
arbohrvaščini na dekliški in dekliških

osemrazrednih ljudskih in meščanskih
šolah v Ljubljani. — Poroda se o
uspehu ureditve učiteljskih plač v ob-
močju deželnevlade za Slovenijo in se
onim, ki so jim bili poverjeni posli
ureditve, isreše priznanje in pohvale.
— V območju policijskega rajona v
Ljubljani se zaključijo šolsko leto za
srednje, meščanske in ljudske šole
istočasno. — Razpravljalo se je o pred-
logu na poverjeništvu, naj se preosnu-
je državna gimnazija v Novem mestu
v realno gimnazijo. — Pretresa se
predlog na poverjeništvu o enakoprav-
nosti hospitant na srednjih šolah z
rednimi učenci. — Potrde se sklepi
učiteljskih zborov o izključitvi nekat-
rih dijakov.

Državna rudarska šola v Celju. 1.
oktobra t. l. se bo otvoril v Celju 1.
letnik šole za vzgojo naraščajajo rudar-
skih paznikov. Zglasilni termin pote-
če 15. avgusta t. l. Šola bo obsegala dva
letnika ter bo za dijake ustanovljen
internat. Sprejemni pogoji bodo raz-
glašeni v Uradnem Listu. Prospekte
bode izdajalo ravnateljstvo meseca
avgusta.

Razglas o sprejemu učencev v I.
razred državne gimnazije SHS v Kra-
nju za šolsko leto 1919/20. — Na dr-
žavni gimnaziji SHS v Kranju bo vpri-
sovanje učencev za prvi razred šolske-
ga leta 1919/20 v nedeljo 29. junija od
9—12 ure dopoldne. Učenci naj pride-
jo v spremstvu staršev ali njih na-
mestnikov ob določeni uri v ravnatelje-
vo pisarno in prinese s sabo krstni list,
obiskovalno spričevalo zadnjega razre-
da ljudske šole in spričevalo o ceplje-
nih kozah. Zunanji učenci se zglašo tu-
di pisмено. Sprejemni izpiti iz vero-
uka, slovenščine in računstva bodo v
soboto, 5. julija od 9 ure dopoldne
dalje.

Dramatični odsek Kočevske čital-
nice priredi v soboto, dne 21. junija
t. l. ob 7. uri zvečer v dvorani hotela
Trst Jurčič - Govekarjevo narodno igro
»Deseti brat«. Sosedje kočevskih Slo-
vencev se tem potom vabijo, da se od-
zvo prvi slovenski kulturni prireditvi
v Kočevju. Igra se naslednji dan, v ne-
deljo ob istem času ponovi. — Pri-
pravljalni odbor za ustanovitev Kočev-
ske čitalnice.

Klub beogradskih maturantov, ki
stoji pod pokroviteljstvom ministrske-
ga podpredsednika g. dr. Ant. Korošca,
si je nadel nalogo, da priredi od 15. ju-
lija do 5. avgusta t. l. velik izlet v Za-
greb, Ljubljano, Sarajevo in Dubrov-
nik. Ker so vsi krogi, zlasti pa Nj-
kralj, visocanstvo prestolonaslednik
Aleksander, pa tudi ministri in pa-
lamentarni krogi, kakor tudi vsa jav-
nost zavzeti za to, da se ravno iz te-
ga izleta, ki ima v prvi vrsti namen,
da izpopolni šolsko naobrazbo in upo-
na našo mlado inteligenco s milimi
brati Hrvati in Slovenci, velika ma-
nifestacija naše narodne solidarnosti,
ki bi bila iznad vseh strank in stran-
karskih borb in ki naj usposobi za no-
vo delo one naše mlade ljudi, ki ho-
do danes ali jutri prevzeti vodstvo države
v svoje roke. I širši javnosti je dana
možnost, da podpre ta idealen in mo-
deren korak naše mlade inteligence in
omladine, a to tim bolj, ker je klub
permanentna naprava, ki bo tudi v
bodoče delovala po istem načelu. Pod-
porni član kluba lahko postane vsak,
ki plača 100 din., društveni dobrotvor-
ni, ki plača 200 din., a veliki dobro-
tvor tisti, ki plača 500 din. Tisti, ki
prispeva 1000 din., postane ustanovnik,
oni, ki položijo več tisoč, pa glavni ute-
meljitelj. Zato določimo prekrasne diplome
kot spomin na njegovo požrtvovalnost
za mlad naraščaj. Pisarna »Kluba beo-
gradskih maturantov« kralja Aleksan-
dra ul. br. 32. — Priporočamo toplo na-
šim denarnim zavodom in premožnim
našim slojem, da prispevajo za plemen-
ito svrhu in podpro gmočno »Klub beo-
gradskih maturantov«.

A. Sit. »O slovenskih narodnih no-
šah«. Opisovatelj slov. narodnih veze-
nin, je opisal sedaj že razne vrste na-
rodne noše. Narodna noša je prišla v
novejšem času zopet do veljave in ob
raznih slavnostnih nastopa je cela vrsta
našega ženstva v njej. Žal, da ne vedno
v pravilni opremi, kakršna je bila noša
naših prednic in naših prednikov, pri
kranjskih, štajerskih, koroških, gori-
ških, beneških, istraških in ogrskih Slo-
vencih, to je verno in spretno sestavil
Sič v tej knjižici. Vsem, ki se zanimajo
za narodne noše, knjižico toplo pripo-
ročamo. Knjižico je izdala Tiskovna
zadruga v Ljubljani, Sodna ulica 6.
Naroča se pri njej. Cena 3 K 20 v, po
pošti 3 K 50 v.

Djaki almanah. Odlučili smo da iz-
damo almanah jugoslovanskih dijakov,
koti imade da bude odraz duha, svesti,
kulture i raspoloženja svekolikoga na-
šega dijaštva u ovo veliko doba u kom
živimo. Almanah će obizati preko 100
stranica, a izat će početkom dojdućega
mesecu u umetničkoj opremi slikarane
Ljube Babčica. Cena će mu biti oko 3
krune. Rokupisi imadu se poslati naj-
kasnije do 25. o. m. Svaki dijak mora da
nabavi ovaj almanah. Drugovi koji ga
žele raspačavati (uz proviziju) neka
nam se odmah jave. — Uredništvo i
uprava almanaha jugoslovanskih dja-
ka: Zagreb, Gjorgićeva ul. 18, I. kat.

napadalec pa je v najlepši moški dobi in je imel s seboj tudi brata, ki bi bil napadalec gotovo prikošlji na pomoč, če bi bilo potreba. In nazadnje je bila Meršolova ena roka čisto otrpla. Meršol je takoj naznanil rop orožnikom, ki so tudi prav kmalu »pogrnili« storilca, ki pa je zelo pretkan in je poskril vse sledove svojega roba. Tudi oženil se je med tem dne 16. februarja t. l. in sedi danes kot mož pred porotniki, ki so zanimali vprašanje na rop, potrdili pa vprašanje, menije na tatvino. Sodni dvor mu je prisodil, ker je bil le prestopnik tatvine, le tri mesece zapora, ki je pa prestan s preiskovalnim zaporom in je Stojnič takoj odpuščen.

Javna dražba kislega zelja, kumarice in sodov. Dne 18. junija 1919 (sreda) ob 15. (treh popoldne) se po določbi mestnega magistrata ljubljanskega vrši na dvorišču firme Jos. Zidar, veletrgovine na Dunajski cesti št. 31. javna prodaja: a) večje množine kislega zelja od sklepa »Reserve Spital Nr. 3 Laibach in Udine« s posodo vred; b) enega vagona kislih kumaric od sklepa »Etapen - Verpflegungsmagazin Salloch«; c) več za dobavo zelja določenih vrst in drugih sodov razne velikosti. Pogoji se izvedo na licu mesta pred dražbo.

V Savi je včeraj utonil 18letni Kušar, stanujoč v Jenkovi ulici v Ljubljani. Pri kopanju ga je najbrže prijel krč. V Savi pri Tomačevem se po največje kopajo otroci brez vsakega nadzora, zato se bojimo, da se bo dogajalo še več takih nesreč. Priporočamo roditeljem, naj pazijo na svojo deco.

Koncert se vrši v torek 17. t. m. ob 8. zvečer v restavraciji in kavarni Narodnega doma. Svira oktet. Vstopni na prosta.

»Kajni I. del« ali »Skrivnost gradu Santarem« je film, ki napravlja na gledalce najgloblje vtis. V zvezdah je zarisan pot svojega življenja, tvoja usoda; tej ne utečeš; če pa hočeš kljubovati, pa tem strahovitejšo podležeš. Te besede starega zvezdoslovca se na glavnem junaku te filmske tragedije izpolnejo v največji meri. Kriv postane bratormorštva in ko misli, da se je maščeval nad ženo, katere izpoved mu je nakopala dolgoletno ječo, mu ona hladnokrvno pove, da je lastnega sina pritiral, do obupa, da je izvršil samomor. V kratkem se predvaja »Kajni II. del ali V zlati opojnosti«, ki ni nič manj učinkovit kot prvi. — Kino Ideal.

Gospodarstvo.

ZBOROVANJE ZADRUGARJEV.

LDU. Beograd, 14. junija. Danes dopoldne se je sestalo 35 zastopnikov 11 jugoslovanskih zadrugnih central. Zborovanje je otvoril Sima Lozanič, predsednik »Glavne zveze poljedelskih central«. V svojem pozdravnem govoru je poudarjal velike cilje, zbog katerih se snuje glavna zadruga zveza. Predstavil je zborovalcem ministre dr. Poljaka, Sekijca Gluhiča in dr. Kramarja, zahvalivši se jim na posetu. Nato je minister Gluhič obširno govoril o nalogah zadrugništva in dolžnosti države do poljedelstva. Minister je omenil, da je zadrugništvo največje pripomočilo do osvoboditve in ujedinitve našega naroda, toda sorazmerno je tudi največje trpelo. Zato zaluzi, da ga država podpira. Skupščina je nato izbrala šest delegatov, da pozdravijo prestolonaslednika, pod čigar vodstvom je bilo izvršeno narodno osvobodjenje, ki omogoča ujedinitve jugoslovanskega zadrugništva v vsi svobodni državi. Zborovalci so soglasno odobrili zadrugni pravilnik. Popoldne je bila izvoljena uprava, nadzorstvo in razni odseki in ukrenjeno vse potrebno, da glavna zveza lahko začne čimprej z rednim delovanjem. Zborovanju so prisostvovali mnogi odlični prijatelji in gostje. Jutri se prične zadrugni kongres, ki bo pretresaval važna pridobitve in društvena vprašanja.

O čekovnem prometu. Poleg blagajniških čekov imamo tudi imenske čke. Na blagajniških čekih ni navedena oseba, ki naj prejme plačilo. Kdor prijese v blagajno čekovnega urada pravilno izpolnjen blagajniški ček, prejme znesek, ki je naveden na tem čeku. Na imenskem čeku je pa tista oseba, ki naj prejme znesek, z imenom navedena. Kako se ravna z imenskimi čekovi, je dandanes skoro že vsakemu znano. Imenski ček izpolnimo in ga pošljemo poštovnem čekovnemu uradu v Ljubljani. Pri tem moramo paziti, da je naslov osebe, ki naj prejme znesek, jasno in natančno naveden. S tem je naša naloga opravljena. Vse drugo napravi čekovni urad sam. Ako je dotičnik, ki naj prejme denar, tudi udeleženec pri čekovnem prometu, pripiše čekovni urad za znesek na kratko njegovemu računu. Če pa ni udeleženec, mu pošlje čekovni urad denar po pošti. Na kak način mu pošlje denar, to zavisi od tega, kje stanuje tisti, ki naj prejme nakazani znesek. Če stanuje v Sloveniji, mu pošlje čekovni urad denar po čekovni nakaznici. Ta nakaznica je poština prosta in se dostavi ravnotako, kakor navadna nakaznica. Če pa stanuje izven Slovenije, mu pošlje čekovni urad denar po poštini nakaznici, z denarnim pismom ali pa tudi z brzojavno pošto nakaznico. Da ve čekovni urad, kako naj pošlje nakazani znesek, naj lastnik čekovnega računa napiše na ček opombo: »Za izdajo poštne nakaznice za A. B. v C.« ali »Za odpravo vrednostnega pisma za A. B. v C.« ali pa: »Za odpravo brzojavne poštne nakaznice za A. B. v C.«

Znižanje železniških tarif. Kakor smo doznali, se bodo lokalne tarife južne železnice z veljavnostjo od 21. junija t. l. zopet izpremenile in sicer sedaj v važnih točkah prav znatno znižale. V blagovnem prometu se zniža 200% zvišanje, ki se je uvedlo z 18. aprilom t. l. na 100%. S tem se sedaj veljavne tarife za eno tretjino zmanjšajo in se dosejani povški izjednačijo z onimi državnih železnic ljubljanskega ravnanstva. V osebnem prometu se zniža cena delavskih vozovnic za enkratno vožnjo v skupinah. Vselej tega znižanja so tarife za enake razdalje v primeri s tarifami državne železnice ljubljanskega ravnanstva skoraj povsod nižje. Voznine II. razreda, ki so že do sedaj vselej nižje kot one državne železnice, ostanejo neizpremenjene. One vozne olajšave, ki jih ima južna železnica v obliki delavskih tedenskih vozovnic, mesečnih vozovnic za učence, listkov za proge itd. ostanejo še nadalje v veljavi.

Navodilo za uvoz iz Nemške Avstrije. Kdor je prošil za uvozno dovoljenje na podlagi kompenzacijske pogodbe z dne 22. marca, dobi od ljubljanske podružnice Centralne Uprave za trg. promet dopis, s katerim se mu sporoča, v kaki vrednosti lahko uvaža na račun kompenzacijske pogodbe navedeno blago. — S tem obvestilom se zglašijo osebe pri podružnici Centralne Uprave ter dobi dopis na D. Oe. Warenverkehrs-bureau, in s tem dopisom založi fakturno vrednost pri Jadranski banki v Ljubljani. Po založitvi denarja izpolni s potrdilom vplačila pri banki podružnica Centralne Uprave zgoraj navedeni dopis in na podlagi tako izpolnjenega dopisa zamore naročnik dobiti s posredovanjem D. Oe. Warenverkehrs-bureau blago od svojega dobavitelja.

Tečaj za železobetonske traverze, ki je bil preložen na poznejši čas, se bo vršil 5., 6. in 7. julija v prostorih Urada za pospeševanje obrti v Ljubljani, Dunajska cesta št. 22. Začetek tečaja bo v soboto dne 5. julija ob 3. uri popoldne. Kdor se še misli prijaviti, naj nemudoma pošlje tozadevno obvestilo na naslov Urada za pospeševanje obrti. Tečaj bo vodil g. inž. I. Novak. Obisk tečaja je brezplačen, za potrebitne se plača K 5.

Sestanek. V torek 17. t. m. se vrši ob pol 9. uri zvečer v restavraciji gosp. Stepiča v Šiški sestanek, na katerem se bo razmotrivalo o nadaljnjem uporabi električne razsvetljave pri zasebnikih v Sp. Šiški. Opozorjajo se vsi, kateri še nimajo naznanjeno vpeljavo električne luči v svojem stanovanju, da to takoj prijavijo, ker drugače se jim bo luč odvzela in proti nim jim kazensko postopalo. Udeležite se vsi, kateri se zanimajo za razsvetljavo, tega sestanka.

Dovolitev za nakup žita. Peter Majdič parolin v Celju je prejel dovoljenje, da sme nakupiti v Vojvodini 5 vagonov pšenice in 25 vagonov koruze.

Vremensko poročilo.

Vilina nad morjem 398-2 Srednji zračni tlak 736 mm

Junij	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
14	2. pop. 9. zv.	739.3	21.6	sl. jgv. brezvet.	več. oblač. jasno
15	7. zv.	739.3	18.5		oblačno
16	2. pop. 9. zv.	738.6	24.5	sl. jgv.	del. oblač. več. oblač.
17	7. zv.	739.2	20.2		
18	7. zv.	741.0	16.1	sl. sv.	

Padavina v 24 urah 3.2 mm — Srednja večeršna temperatura 21.10, normalna 17.80. — Vremenska napoved za jutri: Lepo, vroče in mirno vreme.

Društvene vesti in prireditve.

Pevsko društvo »Slavec« Pevska vava v ponedeljek odpade, vrši se v torek ob 20. uri. Polnoštevilo in točno! Izlet na Janče priredi dne 6. julija 1919 napredno pol. in gosp. društvo za poljanski okraj. Da se pripravi zadostno število vozov in oskrbi potrebno prehrano, se naproša vse člane in članice, ki se nameravajo udeležiti tega izleta, da se osebno ali potom dopisnice javijo vsaj do 25. junija 1919 pri Janku Hojani v Mestnem domu, kjer zvedo podrobnosti. Tovariši in tovarišice, udeležite se tega izleta polnoštevilo! Vabilo k sestanku inženirjev mari-borskega okrožja. V svrhu važnega pogovora v stanovskih in strokovnih vprašanjih se vabijo inženirji mari-borskega okrožja k sestanku v četrtek 19. t. m. ob desetih. Kraj sestanka: Tegelhofova ulica 45, II. nadstropje, desno (naproti glavnemu kolodvoru). V imenu sklicateljev inženirjev Mohorčič. Čitalnica v Slov. Bistrici priredi v soboto, dne 21. t. m. svečer in v nedeljo 22. t. m. ob 15. v prostorih Narodnega doma Finžgarjevo igranje »Naša krič«. Vsi meščani in okoličani se vabijo, da v obilnem številu posejijo to lepo sodanjskim časom primerno sgodovinsko igranje.

Ustanovni občni zbor Kolovarske čitalnice se vrši dne 19. junija t. l. ob 3. uri popoldan v Beljanovi gostilni.

Pristopajte k »Slovenski Matici«.

Članarina 8 K, ustanovnica 200 K

Najnovejša poročila.

Naša posebna brzojavna poročila.

Kriza v Italiji.

LAŠKA MINISTRSKA KRIZA.

Milan, 14. junija. Laška ministrska kriza je splošna. Orlando prispe nocoj v Rim. Poleg Crespija sta že podala demisijo Caviglia in Stringher. Kriza je nastala ne toliko radi zunanje politike, kakor iz obupnega notranjepolitičnega stanja. Vsa Italija je razrovana in povsod vra.

K NEMIROM NA MALTI.

Milan, 15. junija. Časopisje poroča, da so se nemiri na Malti ponovili v manjšem obsegu in da so jih Angleži brezobzirno zatrli. Število mrtvecev je manjše kakor iz početka javljeno, namreč samo sedem, ranjenec na je nad 200. Angleži so proglasili prekid sod na celotnem otoku.

ZAROTA ALI OPERETA?

Milan, 15. junija. »Idea Nazionale«, Mussolini, D'Annunzio, general Giardini in dr. odločno demantirajo poročila vladnih listov o takozvani rimski zaroti. Ni še gotovo, ali »zarotniki« taje samo za to, ker se je stvar prerano izvedela, torej ponesrečila, ali pa gre za napačno obdolžitev, ki jo je naperil Orlando proti nacionalističnim radikalcem.

NEMIRI V APULIJI IN GENUI.

Milan, 15. junija. Položaj je v Italiji vedno bolj kritičen. V Apuliji je izbruhnila kmečka revolta. Kmetje dele vlepsestva med sabo. Veliki nemiri v Genui so se danes nadaljevali s tako vehemenco, da je moral vlada poseči v boj z novo celo divizijo vojaštva in celo topništvo.

ORLANDO PROSI STAREGA NASPROTNIKA GIOLITTII ZA POMOC. — PARLAMENT.

Milan, 15. junija. Orlando se je obrnil na Giolittija za pomoč pri sestavi novega ministristva. (Kakor znano, je Giolitti bil v letih 1914 in 1915 hud nasprotnik nacionalistov in je delal na to, da bi Italija ne stopila v vojno.) Laška zbornica se vseeno sestane 19. t. m.

NAPADI.

Milan, 15. junija. »Avanti« objavlja vrsto strastnih člankov proti vladi, polnih groženj in ironije, in izjava, da se je vlada pač brigala za Sušak in Dravo, ne pa za notranjost Italije.

NEMIRI V TURINU. — STAVKE.

Milan, 15. junija. Revolucionarni nemiri so se razširili tudi na Turin. Od petka zvečer traja generalna stavka. V soboto ob 4. popoldne se je vršila ogromna skupščina, ki jo je vojaštvo hotelo razkropiti. Došlo je do spopada in je na obeh straneh bilo več mrtvih. Strajkujoči so oboroženi s puškami in ročnimi granatami. Grozi generalna stavka vseh železničarjev in poštinih uradnikov. Delna stavka teh kategorij je že začela. — Stavke v jugu pa zopet ponehavajo.

ORLANDO V RIMU.

Milan, 15. junija. Orlando je včeraj prisel v Rim.

Nemčiji ne podpiše?

Berolin, 14. jun. Naš dopisnik je izvedel pri državnem uradu za zunanje zadeve, da bo nemška narodna skupščina sklicana takoj, ko se izroči antantni odgovor nemškemu delegatom. Nemška delegacija zapusti Versailles, čim prej odgovor, in se poda v Weimar, kjer pade takoj odločitev, ali Nemčija podpiše ali ne. Vse stranke vključno skrajno levo so si edine v tem, da odklanjajo vsako koncesijo, ki bi prekorajčila nemške protipredloge.

Kriza konference.

POČASNO DELO.

Pariz, 14. junija. Vkljub Wilsonovim poskusom pospešiti delo Četvorice, je videti nek zastoj v delovanju konference. Napredka ni videti. Kriza konference se kaže tudi na zunanji. — Komisija za polske zadeve je delala včeraj ves dan, ne da bi bila prišla do kakšnega zaključka. Večina je za plebiscit v Zgornji Šleziji, manjšina se pa trdovratno upira. — Četvorica se je bavila z vprašanjem nemških reparacij. Američani zahtevajo, da se takoj ugotovi končna svota, ki jo ima Nemčija plačati. Francija in Anglija se temu upirata. Italija je predlagala rešene, ki bi morda sprejeto, v zmislu, da se fiksira del vojne odškodnine, drugi del pa se le v nekaj mesecih. Francija hoče tudi, da ostane levi breg Rena zaseden, Angleži in Američani pa zahtevajo, da se mora izprazniti, če bodo Nemci pogoje točno izpolnjevali. »Chicago Tribune« misli, da bodo Nemci sprejeti v Zvezo narodov in da se bodo udeleževali vseh vprašanj, ki jih bo ta Zveza narodov obravnavala. Definitivno odločbo pa ni nikjer in tudi ne v tem vprašanju.

DEMANTI IN POSVETOVANJA.

Pariz, 14. junija. Na francoskem znanem ministristvu službeno demantirajo, da bi bil Bela Kun pozvan na konferenco. Petrica se je danes bavila s ugotovitvijo med mej Ogrsko, Čehoslovasko in Romunijo. Konference so se udeležili kot zastopniki udeležencev držav Bruttanu, Michu, Kramar in Bonet.

WILSON ODLOŽIL POTOVANJE V BELGIJO.

Pariz, 14. junija. Vlada britanskega položaja na konferenci je Wilson na gotovo čisto odložil svoje potovanje v Belgijo, ki je bilo najprej namenjeno.

KOLČAK TUDI NE VE, PRI ČEM JE.

Pariz, 14. junija. Mesto note, ki bi imela priznati Kolčakovo vlado, se je sporočilo samo neoficijsko priznanje z obljubo pomoči, pod gotovimi pogoji in z rezervacijo. Del časopisja pozdravlja to rešitev, socialistični časopisje pa nadaljuje s svojimi protesti proti intervenciji v Rusiji.

DELNE MEJE OGRSKE.

Pariz, 14. junija. Ogrske meje je Petrica že ugotovila, izvzemši meje z Jugoslavijo. Predložene so Čeho-Slovakom in Romunom, ki zahtevajo neke pravke.

AVSTRIJSKI PROTIPREDLOGI.

Pariz, 15. junija. Avstrijski protipredlogi bodo objavljeni v ponedeljek jutraj.

ODGOVOR NA NEMŠKE PROTIPREDLOGE.

Pariz, 15. junija. Odgovor na nemške protipredloge se je zakasnili in ni bil izročen včeraj, marveč bo izročen jutri (ponedeljek) opoldne. Brockdorffu, ki odputuje z odgovorom takoj v Nemčijo, izročitev se izvrši brez ceremonijela. Resume odgovora bo objavilo časopisje v ponedeljek popoldne. Kakor izvemo, spremlja odgovor posebna antantna nota, ki izjavlja odločno, da je s tem odgovorom zaključena vsaka nadaljna diskusija. Danes (v nedeljo 15. t. m.) bodo Clemenceau, Wilson in Lloyd George določili rok, v katerem morajo Nemci izjaviti, ali sprejmejo ali ne. Ta rok bo trajal 5 do 8 dni, vstevši čas za odpoved premirja.

SEDAJ SE LE PRIČNE!

Pariz, 15. junija. Posebna komisija je začela študirati meje med Poljsko in Ukraino.

JADRANSKI KOMPROMIS PROPADE!

Pariz, 15. junija. Tardieujev načrt kompromisa v jadranskem vprašanju je definitivno propadel. Jugoslovani so odločno odklonili, ravnotako pa tudi Lahi, ki zahtevajo sedaj, da se dobesedno izvrši londonska pogodba. Vendar se pa sedaj glede jadranskega vprašanja ne vrše oficijelna pogajanja.

Razne stvari.

Roparski napad. Poročajo, da so pripeljali policijskega agenta Rajčiča iz Ogulina v Zagreb težko ranjenega. Ko se je vračal iz Like v Zagreb, so blizu Velike Kapele neznamni roparji napadli vozove trgovcev, ki so peljali svoje blago na prodaj. Rajčič je hotel pomagati trgovcem, pa ga je eden izmed roparjev ustrelil v trebuh. Roparji so izplenili vozove in izginili. Samo eden je oblašal mrtve. Rajčič ga je bil namreč dobro pogodil.

* Koliko je stala vojna? Ameriško finančno ministristvo je izračunalo, da so porabile entente in centralne države za vojno 898 milijard. Notranjih posojil ententnih držav je bilo 255, centralnih pa 225 milijard.

Aprovizacija.

+ Amerikansko blago za otroke do 6. leta se bode delilo v aprovizacijskem skladišču pri Mühleisnu na Dunajski cesti po sledečem redu: 1. Za otroke do 3. leta na zelene izkaznice, ki so preštamplirane za amerikansko akcijo in sicer: Štev. 1 do 600 dne 18. junija od 8. do 11. ure; štev. 600 do 1200 dne 18. junija od 2. do 5. ure; štev. 1200 do 1800 dne 20. junija od 8. do 11. ure; od štev. 1800 naprej do konca 20. junija od 2. do 5. ure. 2. Za otroke od 3. do 6. leta na rdeče izkaznice izdane za to akcijo in sicer: Štev. 1 do 300 dne 21. junija od 8. do 11. ure; štev. 300 do 600 dne 21. junija od 2. do 5. ure; štev. 600 do 900 dne 23. junija od 8. do 11. ure; štev. 900 do 1200 dne 23. junija od 2. do 5. ure; od štev. 1200 naprej dne 24. junija od 8. do 11. ure. Za vsakega otroka se dobi eden in četrt kg sladkorja, 55 dkg kakava, 60 dkg riža in 9 pušic kondenz. mleka. — Blago se deli brezplačno. Plačati je le za vsakega otroka po 20 vinarjev za vrečko.

Ameriška akcija za prehrano otrok. Šolski otroci bodo začeli dobivati od torka 17. t. m. dalje sajtrk po dnevnih zavetiščih in drugih kuhinjah. Natančnejša obvestila dobe otroci po šolah. S tem opozarjamo le starše na pričetek akcije, ker bodo morali oni otroci, ki bodo dobivali kakav zjutraj, preje z doma.

Poizvedbe.

Šče se Marija Cotič, stara 25 let, iz Trsta, ki se je nahajala pri stricu P. Cotiču na Moravskem v taborišču. Kdor ve kje se nahaja, naj naznani posredovalnem uradu za begunce v Ljubljani.

Iskala se je v petek dopoldne po Wolfovi ulici ženska tula ura. Najdite-lja se prosil, če jo prinese v upravni o tega lista.

Strojopisna, večja slovenska in nemška korespondenca, in knjigovodstva, absolutna trgovska tečaja s slovenskega in nemškega jezika.

Natančnosti se poizvedo pri posredovalnem uradu za begunce v Ljubljani, Dunajska cesta 38.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Valentin Kopitar. Lastnika in tisk »Narodne tiskarne«.

Premier magasin spécial de gants et de parfums.

O. Bračko, Ljubljana
Dunajska cesta 12.

Poslano.*

K vsebini Peskovega članka v »Jugoslaviji« ugotavljam. Knjiga, ki sem jo založil, je bila v tiskarni že dva meseca pred njegovo reklamo.

Peskov predlog je bil ta, naj počakam z izdajo toliko časa, dokler ne objavi polovico romana v podlistku. Rekel je: »Jaz bom s priobčevanjem take senzacije pridobil abonentne, ne pa lahko, sklicujoč se na Vašo izdajo, prekinem.«

Odklonil sem. O nekakšni odkupni vsoti ni bilo govora; njegova trditev o 40.000 K je iz trte izvirala.

Prosil je, naj nastova »Razstinka« ni Habsburžani ne rabim. Objavil je, da bo on izključno pod tem naslovom priobčeval roman, kot drugi podlistek. Takoj drugi dan ga je pa izdal kam cele strani pod naslovom od mene založene knjige »Moja preteklost«.

Nato seveda nisem Peska in njegovega žuganja z napadom v »Jugoslaviji« več resno jemal.

V Ljubljani, 16. junija 1919.
Ing. Umla.

Poslano.

Železna metla — kje si?

Z ozirom na »Poslano« g. Wurnerja v »Slovenskem Narodcu« dne 6. junija naj mi bo dovoljenih le nekaj kratkih opask. Na vsa sofisticna zavijanja in podkivanja ne bodem reagiral. Pribiti hočem le sledeče:

G. Wurner je l. 1918, ko se je vrnil z Bosne dekoriran s »Blamage-križcem«, postal nemškiutar in renegat in je zabavljaj čez »Društvo jugoslovanskih železniških uradnikov«, od katerega je prejel še prejšnje leto podporo 100 K. Trdil je, da je društvo srbofilsko in protivestrijsko, in to je bil vzrok, da mu je rekel g. Komp da je »šuft«, in da je podpisani Josip Podbregar pred njega pljunil. To so dejstva, katere ne bo g. Wurner spravil s nikako sofistikto s sveta, ker je tudi preveč kolegov, ki vsi ašero dobro poznajo. Sicer bode pa g. dr. Rybač, kakor hitro pride s Pariza, dal g. Wurnerju primeren odgovor, in podpisani bo storil vse dopustne korake, da dobi g. Wurner primerno plačilo. V druge podrobnosti se ne spuščam, ker se bo do 6. o svojem času na primernem mestu obravnavale.

JOSIP PODBREGAR,

revident drž. žel. SHS.

Poslano.*

Važno za salonske orkestre.

Radi subskripcije za novo izdanie glasb za orkester komponista Ant. Jakla naj se p. n. interesente blagovolijo obrniti na trgovino z muzikalijami

Kleimayr & Bamberg v Ljubljani.

* Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno, kolikor določa zakon.

Kdor mnogo sedi in se malo giblje, trpi mnogokrat na počasnosti črevesja in zamašenju. V tem slučaju naj se ne vzame nobeno mnogoštevilno črevesje oslabujočih odvajalnih sredstev, marveč le Rhabarbara »Elsac-kroglice«. So najprijetnejše, sigurno učinkujoče odvajalno sredstvo, odlikujejo jih tudi ženske in otroci. 6 škatlic stane samo 12 K. Dobijo se edino pristne pri lekarnarju E. V. Feller, Stubica, Elen-irg št. 238 (Hrvaško). Narodi naj se obenem tudi Fellerjev »Elsac-fluid« 6 dvojnatih ali 2 specialni steklenici stane 19 kron. Omot i poštarina se do- duše računajo posebno, ali najjeftinije, što se više dakle na jedanjuta naručiti, tim se više prihrani.

Kupi se mlad hudič po za na verigo, Ivan Kuralt, Domžale. 5986

Kosilni stroj Cormick, jako dober, proda A. Kremar v St. Vidu nad Ljubljano. 6050

Ceno se proda več moških oblek, klobukov, kravate in ovratnikov. Kje pove upravnštvo „Slovenskega Naroda“. 6060

Pisali stroj, najboljši sestava, sasma nov ili malo rabljen želim kupiti. Ponudbe tveči Schwarzl drug, Zagreb, Preradovičeva 1. 3347

Kite se lokal, pripraven za čevjarstvo, če morete zbrati tudi stanovanje. Ponudbe na upr. „Slov. Naroda“ pod „Spomlad/6035.“ 6035

Stanovanje s posebnim vhodom in hrano se išče. Ponudbe na upr. „Slovenskega Naroda“ pod „V zadregi/6034.“ 6034

Električna žica za sobno instalacijo se kupi takoj. Ponudbe na Kopitar, Resljeva cesta 3 Ljubljana. 6067

Popravila žepnih ur, zlatnine in srebrne sprejme F. Čuden Sin nasproti glavne pošte v Ljubljani. Točna in solidna izvršitev. 5531

Kupi se takoj več travnikov za košnje pod „Travnik/6051“ na upr. „Slov. Naroda“. 6051

Dr. Alojzij Roman v Radečah išče gošpino ki bi mu pomagala v domači lekarni. Ponudbe na njegov naslov. Nastop službe 15. julija t. l. 6054

Ženska lahko begunka, katera razume popolnoma vrtnarstvo se sprejme v stalno službo. Plača po dogovoru. Vprašati je hotel „Slov. Ljubljana“. 6030

Stavbena parcela na Bledu v lepem kraju se prodaja. Površina meri približno 1 ha. Natančnejša pojasnila daje Dragotin Repe Bled. Vila „Stol“ št. 118. 6024

Prodajalica z dobrimi spricvali, šivilja za popravilne in izdelovalne novega perila, ter dve večji boljši staršev se sprejmejo v modni trgovini P. Magdič, Ljubljana. 6016

Mekaj vagonov oaljja, dobavna ju, nija julija za razkladanje na kolodvoru, denar ob razložitvi, se kupi. Ponudbe: Zanger, Celje. 5999

Eleganten otroški voziček za ležanje, z gumijevimi kolesi in otroška mizica je na prodaj na Rimski cesti 18, II. nad. levo. 6044

Pek išče v najem (od 1. 1920) pekarno v Ljubljani ali na deželi, katero mu hišni gospodar po 19 letnem obratovanju odpoveduje, da bi najbolje vpeljana obrt sam vršil. 6061

Prožni predelavec kot vodja partije za vzdrževanje gozde železnice v stalno mesto, t. j. za celoletno stalno delo se išče. Pisane ponudbe na upravnštvo pod „Štev. 6006“. 6008

Kupujem smrekov les, jelka, hrastov ali bukovo ali rezan. Cene za les naložen v vagon se naj naznanijo na V. SCAGNETTI, parna žaga za drž. kodvorom, Ljubljana. 2048

Travniki ali pašniki v bližini topniške vojašnice se vzame v najem za tekoče leto. Ponudbe naj se pošljejo na topniško poveljstvo v Ljubljani s podatkom, koliko meri travnik in kolika je najemnina. 6037

Posedstvo v Jugoslaviji, 6 orolov vinogradov, nekaj njiv in travnikov se proda za K 70.000.—. Pojasnila daje L. Jugoslovanski anončni in informacni zavod Beseljak & Rožanc, Ljubljana. Frančevo nabrežje št. 5. 6058

Smrekov les, stoječ v gozdu, na lepem od zel. postaje se proda in sicer: v Brezovici 120 m³, v Bukovlju 100 m³ in v Peratič 100 m³. Ponudbe z navedbo cen za 1 m³ je poslati najkasneje do 22. junija t. l. na oskrbniško grota Turina v Radovljici. 5924

Ključavničarja, treznega, spretnega, oženjenega, za takojšen vstop ob prostem stanovanju in kurjavi iščemo za našo tovarno v Medvodah. Ponudbe je nasloviti na „Papirnice Goritane, pošta Medvode, Gorenjsko“. 6047

Na prodaj srnjak 1 leto star popolnolotna mladica. Cena za prvega 400 K, za drugo 100 K. Nadalje puška risanica (Bockbüchsfinte) popolnoma nova kal. 16 in 9/3 s petelin. Cena 1200 K. Vzame se v zaračun že rabljena risanica. Ponudbe pod „Lecv/6067“ na upravnštvo „Slov. Naroda“. 6057

Bivši orožniški stražmojster, strogo zanesljiv, oženjen, brez otrok, išče primerne službe, bodisi kot hišnik, uradni sluga, kjer bi imel tudi stanovanje. Položi lahko tudi kavčijo. Prijazne ponudbe na upravnštvo lista po šifro „orožnik/6063“ 6063

2 generatorja za vrtilni tok (Dreh- vzbudilnikom (Erreger-Maschine) vsaki po 150 KVA, 3000 voltov napetosti in 42 perijodami, 173 tur na minuto, izvršeni po tvrdki Ganz & Comp., se ceno oddaja. Ponudbe na Vevške papirnice, Vevče pri Ljubljani. 6036

Stavbišča, obstoječa iz dveh bivših vojašnic, jabačin in hlevov v mestecu na Stajerskem, ob prometni progi, so na prodaj. Stavbe so moderne in v najboljšem stanju ter primerne za tovarniško podjetje, posebno papirnico ali tovarno za lesne izdelke, kar je v obliži dosti lesa. Električna in vodna moč se lahko vpelje. Po ogledu se dogovori kupnina. Posredovniki izključeni. Pojasnila daje mošt upr. v Slov. Stajersko, Radovljica.

Odda se domača hrana pri boljši rodbini. Naslov pove upravnštvo „Slovenskega Naroda“. 6001

Kupim dehtilsko kolo. Ponudbe na upr. „Slov. Naroda“ pod „male kolo/6062“. 6062

Proda se skoraj nova moška obleka, črne hlače, fina žepna ura. Breg 8/L. 6041

Miša v sredini mesta, pripravna za trgovanje, se kupi. Posredovalci izključeni. Ponudbe pod „Miša s srečo/5964“ na upr. Sl. Nar. 5964

Dobre približno 300 litrske SODE kupi Strojilna tovarna Kurka & Wildi na Polzeih pri Celju. 5918

Kadi iz trdega lesa in rezervoar po 2-3 litra, se kupi. Ponudbe na Zabret & Komp., Britel pri Kranju. 6049

Blagajničarka za lekarno se sprejme takoj. Prednost imajo reflektantne, večje stroje. Pisane ponudbe na lekarno R. Sušnik v Ljubljani, Marjini trg. 5981

Stanovanje z dvema sobama, kuhinjo in pritikljinami blizu glavnega kolodvora se zamenja z istotakim. Naslov se izve v upravnštvo „Slovenskega Naroda“. 6064

Sifra „Zvesto bratstvo do groba“ Za odgovor na št. 43 je še čas do četrtika 19. junija. 6055

Priporočam svojo veliko zalogo vžigalnikov na bencin. — Trgovci znaten popust. F. K. KAISER, Šelenburgova ulica št. 6. 6054

Prodajalka iz boljše hiše, izvrščana v manufakturni stroki, z dobrim spricvalom, išče službo v mestu ali na deželi, najraje v mestu. Naslov pove upr. „Slov. Naroda“. 6015

JAJCA jajca za čaj (temno rumena) 90 v. la. jajca (čez 50 g težka) 80 v. la. jajca 75 v. Plavci (Schwimmer) in umazana 70 v. en komad, se prodajajo v originalnih zabojih pri EM. SUPPANZU v Rogatcu, Slovensko Stajersko. 5919

Blagajničarka starejša moč, se takoj sprejme, zmožna korespondence in manufakturne stroke ima prednost. Istotam se sprejme učenec pošteni staršev. Vpraša se v upr. „Slov. Naroda“. 6042

Otroški vozički. Nekaj otroških vozičkov, za sedeti in za sedeti ter ležati, je na prodaj. Na ogled dne 20. junija t. l. na Resljevi cesti št. 3. I. nadstropje levo. 6066

Posori Čez 40 (štirideset) let stara se prodaja. Poizve se pri tvrdki FRAN GUŠTIN v Metliki. 6045

Revmatizmu protinu, ohromelosti, ishiji, bolečinam v križu, nevralgiji, utrujenosti živcev itd. priporočajo mnogi zdravniki Fellerjev bolni pomirjujoči

Elsa Fluid 6 dvojnatih steklenic ali 2 specialni 24 K. Fellerjeve odvajajoče, prebavo pospešujoče, tek izboljšujoče rababarne

Elza-kroglice 6 steklenic K 12. Edino pravi pri lekarnarju Evgen V. Feller, Strojica, Elza trg št. 238. (Urv. Zagorje). Zavoj in poštnina se priračuna posebej, ne najceneje, kolikor več torej kdo naroči obenem temveč prihrani.

Vabilo na občni zbor Posojilnice v Zagorju ob Savi reg. zadr. z neomejeno zavezo kateri se vrši v torek 24. junija ob 17 uri v posojilnični pisarni.

DNEVNI RED: 1. Poročilo načelstva. 2. Poročilo nadzorstva. 3. Odobritev računa za leto 1918. 4. Volitve enega člana načelstva. 5. Raznoročiti.

Zagorje ob Savi, 14. junija 1919. Tomo Koprivc, načelnik.

Kuša se gostilna ali restavracija (osir. ljudska kuhinja) v najem v mestu ali na deželi do 20 t. m. Naslov Rado Drezgic, p. Moste-Selo št. 41 pri Ljubljani. 5903

Tropinje za krmo živini izborne tudi za med rezanico konjem, ima napredaj po 40 vinarjev kilog. Sever & Komp., Ljubljana. Vzorci pošljemo na zahtevo zastoni, Ispitani se dobi tudi oves.

1.200 K nagrade dobi, kdor odda ali preskrbi mirni stranki stanovanje 3-6 sob z električno razsvetljavo in parketom kolikor mogoče v sredini mesta, za takoj ali tudi pozneje. Cenj. ponudbe pod „1200/5963“ na upr. Sl. Naroda. 5963

Odda se hiša z 2 sobama v Mengšu. Proda se violina in pisalna miza za dame. Kje, pove uprav. Slov. Naroda. 5956

Preprodajalci! Kremo za čevlje, vazelino za čevlje, cigaretni papir, cigaretna tulčice, pisemski papir v mapah, fino toaletno milo in drugo blago dobite pri

Mahler i Oplatka agenturni i komisionalni posao Zagreb Jelačićev trg 28 (poleg Narodne kavarne

Filatelisti! Naprodaj imam znamke: 3 serije SHS jubilejne znamke 29/10 1918. 2 črnogorski jubilejni znamki 1/3 1917. 19 vrst madžarskih znamk s pretiskom S.H.S. Hrvatska. 20 vrst bosanskih znamk S.H.S. 3 vrste znamk Reke. 8 vrst znamk češke republike. 20 vrst ruskih znamk. 10 vrst madžarskih znamk s pretiskom Kőztársaság. Imam poleg tega še starih znamk S.H.S. in tudi drugih držav 1.200 komadov. Vkupno, 2.500 komadov. Kdor želi kupiti, naj se javi na naslov G. Matić Vile Roika, Rogaska Slatina. 6059

Mlekarske stroje ali celo uredbo za mlekarno na ročni ali parni pogon kupi 5879

Richterovo mlijekarstvo, Zagreb, Thakidova ulica 1.

Opatija! Odda se troje praznih stanovanj, obstoječih iz dveh sob, kuhinje in shrambe, event. tudi skupno. Jako primerno za posetnike Opatije, ki si hočejo tam urediti stalno in lastno stanovanje. — Natančnejša pojasnila daje: Valentin Urbanič, Ljubljana, Bleiweisova cesta 18. 5991

Termalno kopališče „BOFGASTEIN“ je otvorjeno od 1. junija. Prehrana zagotovljena. — Pojasnila daje zdraviliška komisija Hofgastein. — Dohodna dovolila izposljuje ravatelj R. Käfer, Salzburg, Franz Josefstrasse 13.

Letovišče Poljce na Gorenjskem. 617 m nadmorske višine, svež gorski zrak, proti mrzlim severnim vetrovom zavarovano od Karavank, krasna senčnata izprehajališča, lepi izleti po okolici kakor tudi na gore, kopališče, ribolov, tenis. — Električna razsvetljava, vozovi na kolodvor Lesce kakor tudi za izlete na razpolago, v hotelu pošta, brzojav. — Sob za letoviščarje je 45 na razpolago. — Za rekonvalescente, slabokrvne značna lopa in solne kopeli. — Pojasnila in prospekte daje lastnica hotela STURM.

Mila znamke Srna ne doseže in ne prekos nobeno drugo mlo. Tvornica mila in sode IGNAC FOCK, Kranj.

Jščejo se dva do trije samostalni izvrstni MIZARJI ki dejo dobro poznajo, tako 1 mizar, ki zna na stroj popolnoma samoročno voditi.

Tvrda Barals. č. Votava Karlovac.

Blejsko jezero, Bled, Gorenjsko.

Hotel Malnar in hotel Triglav priporočata svoje lepe, na novo opremljene sobe. Električna razsvetljava! Izborna in zadostna prehrana. Lastna jezerska kopališča in čolni. Zmerno cene! Zmerno cene!

Ing. Dr. Miroslav Kasal oblaščeno poverjeni stavbni inženir. Specijalno stavi. podjetje za betonske, železobetonske in vodne zgradbe v Ljubljani, Hilšerjeva ulica št. 7.

Izvršuje strokovno: Naprave za izrabo vodnih sil, vodne žage, elektrane, betonske in železobetonske jezove, mostove, železobetonska tovarniška poslopja, skladišča, betonske rezervarje, železobetonsko oporno zidovje in vse druge betonske in železobetonske konstrukcije.

Prevzema v strokovno izvršitev vse načrte stavbeno inženirske stroke. Tehnična znanja. zastopstvo strok v tehniških zadevah.

DRVA meterska, žagana in cepljena se dobijo v Kolodvorski 31. 5587

mlinar za v kmetijski vodni mlin in dva hlapca, ki se razumeta pri vožnji v gozdu. Ponudbe na Janez Lovšič, mlinar, pos. in žagar v Zeložu p. Dolenja vas — Ribnica. 6021

Inženir (merilec), kateri ima prakso v trasiranju ozkotirnih železniških prog, se sprejme. Delo za 1-2 meseca. Nastop takoj. Plača po dogovoru. Orodje potrebno. Ponudbe na: Sentjanski premogokop A. Jakl, Krmej (Dolenjsko). 5968

ČIRILO-METODSKA ZAKLADNA KNJIŽARA I PAPIRNICI D. D. TELEFON BROJ 76 — ZAGREB — PRERADOVIČEV TRG 4.

Novouređjena Čirilometodska knjižara i papirnica preporučuje svoje bogato sortirano skladište razglednica na veliko — Najveće u Jugoslaviji. — Na skladištu se nalazi oko 10 milijuna razglednica. — Priporučuje svoju moderno uređjenu knjižaru. — Na veliko i na malo prodaje sve vrste papira i pisatnih pribora.

Banatska moka Komisija „BALKAN“ prodaja dokler traja zaloga

Iepo belo moko kuho in za kruh. Oddaja samo cele vreče.

Restavracija pri „Zvezdi“ (preje Ferlino) Podpisana naznanjava, da je novo urejeni vrt, vrtni salon in kegljišče zopet odprto. Postrežba točna in solidna. Priporočata se Peter in Josipina Košak.

Razglas. Pri rudniku Brezno-Hudajama trboveljske premogokopne družbe se razpisujejo sledeča mesta za takojšnji nastop: 1) enega rudniškega inženirja z dovršeno rudarsko visoko šolo in državno skušnjo. 2) enega jamomerskega poduradnika z rudarsko šolsko izobrazbo, znanjem vseh zadevnih na- in podnevnih merskih del ter leporisanjem. 3) enega računskega poduradnika z dopadljivo pisavo in znanjem vsega materialnega in meznega računstva. 4) treh jamskih paznikov z rudniško šolsko izobrazbo.

Samo prosilci, kateri odgovarjajo pogojem, imajo prakso, so slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi zmožni, naj pošljejo svoje lastnoročno pisane prošnje s priložitvijo prepisov spricval — kateri se ne vrnejo — ter z navedbo domovinstva in kedaj morejo službo nastopiti, ter z zahtevo plače in sicer: za 1 na trboveljsko premogokopno družbo na Dunaju I, Falkstr. 1., za 2-4 na rudniško vodstvo Brezno-Hudajama trboveljske premogokopne družbe v Laškem (Spodnje Stajersko).

Lepa polt lic in rok nese mnogo prednosti, tako v zdravstvenem kakor v družabnem oziru. Fellerjeva popolnoma neškodljiva prečiščena „Elsa“ pomaga za obnavljanje in negovanje kože, odstrani nečistoč, očišča, ojača, brani proti solnčarici, solnčnemu pogan, bori, razkvašči, velosti kožo. Lestek močnejše vrste 6 K. Omoti in poštnina se računa posebej najceneje. vzemlao za lica Fellerjevo ilijno mlečno mlo „Elsa“, katero je dasee že zelo drago ali lina še leto doberje in neškodljivo kakor pred vojno. Boljše in ščedje za negovanje kože v današnjem času si mli misliti ne moremo.

Bujne lase se more doseči samo s Fellerjevo „Elsa“-Tanohina pomada za rast las. Otropi kožo na glavi, preprečuje plešavost in osivlost. Lestek močnejše vrste 6 K. Omoti in poštnina se računa posebej najceneje.

Za vsakdanje negovanje telesa so Fellerjeve „Elsa“ toaletne pastilje za umivanje telesa, otroške kopeji, kakor za ustno vodo itd. Cena kartona K 1-50. S seboj vzeti det, osvježuje Fellerjeve „Elsa“ mentolni migrenski črtiki. V leseni cevki K 2-—, izvrsten proti glavobolu in migreni. Rabi se tudi proti vnetjima in ravniti. Voda za oči (collyrium) 2-30 K. Kopljose proti zoboboli K 2-4. Pravi negovalni preni oek proti kašljaju steklenica 4 K. Premazovane ligazne v stekl. 6 in 10 K.

Za želoce prava švedska tinktura, vel. stekl. K 10, balzam (melen) mala stekl. 2 K. odstrani brez bolečin Fellerjeve turist. tinktura „Elsa“ (tinktura) skupaj s čipcem 4 K in turist. obliž po 4 K in 2-—.

Kurja očesa Proti potenju telesa in nog Fellerjeve „Elsa“ pršek s talpami K 2-—.

Krmilni prašek za živino davno poznani se zopet dobi. Karton K 2. Omoti in poštnina se računa posebej in najceneje. Kdor naroči več, mnogo prihrani. Naročiti je treba pri lekarnarju

Evgen V. Feller Strojica, Elza trg št. 238 (Urv. Prizorje)

Peter Rihtarič državni živinozdravnik
Milka Rihtarič roj. Weizl
— poročena —
Maribor dne 16. junija 1919 Soštanj

Trije železni SODI do približno 700 l, dobro ohranjeni, se prodajo.

Pojasnila daje ANONČNA EKSPEDICIJA Al. Matelič, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Dražba lova. Podpisano oskrbnišvo odda lov na divje koze, srne, divje peteline itd. na svojem okoli tisoč orolov obsegajočem, skupaj se držečem lovišču v občinah Dobovec, Podkraj in Sv. Križ v sodn. okraju Radeče, dražbenim potom za tri leta v najem.

Dražka se vrši v ponedeljek, dne 23. junija 1919 ob 9 uri dopoldne v hotelu Gmeiner v Radečah pri Zidanem mostu.

Gračinsko oskrbnišvo Boštanj pri Sevnici.

ČIRILO-METODSKA ZAKLADNA KNJIŽARA I PAPIRNICI D. D. TELEFON BROJ 76 — ZAGREB — PRERADOVIČEV TRG 4.

Novouređjena Čirilometodska knjižara i papirnica preporučuje svoje bogato sortirano skladište razglednica na veliko — Najveće u Jugoslaviji. — Na skladištu se nalazi oko 10 milijuna razglednica. — Priporučuje svoju moderno uređjenu knjižaru. — Na veliko i na malo prodaje sve vrste papira i pisatnih pribora.

Banatska moka Komisija „BALKAN“ prodaja dokler traja zaloga

Iepo belo moko kuho in za kruh. Oddaja samo cele vreče.

Restavracija pri „Zvezdi“ (preje Ferlino) Podpisana naznanjava, da je novo urejeni vrt, vrtni salon in kegljišče zopet odprto. Postrežba točna in solidna. Priporočata se Peter in Josipina Košak.

Razglas. Pri rudniku Brezno-Hudajama trboveljske premogokopne družbe se razpisujejo sledeča mesta za takojšnji nastop: 1) enega rudniškega inženirja z dovršeno rudarsko visoko šolo in državno skušnjo. 2) enega jamomerskega poduradnika z rudarsko šolsko izobrazbo, znanjem vseh zadevnih na- in podnevnih merskih del ter leporisanjem. 3) enega računskega poduradnika z dopadljivo pisavo in znanjem vsega materialnega in meznega računstva. 4) treh jamskih paznikov z rudniško šolsko izobrazbo.

Samo prosilci, kateri odgovarjajo pogojem, imajo prakso, so slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi zmožni, naj pošljejo svoje lastnoročno pisane prošnje s priložitvijo prepisov spricval — kateri se ne vrnejo — ter z navedbo domovinstva in kedaj morejo službo nastopiti, ter z zahtevo plače in sicer: za 1 na trboveljsko premogokopno družbo na Dunaju I, Falkstr. 1., za 2-4 na rudniško vodstvo Brezno-Hudajama trboveljske premogokopne družbe v Laškem (Spodnje Stajersko).

Lepa polt lic in rok nese mnogo prednosti, tako v zdravstvenem kakor v družabnem oziru. Fellerjeva popolnoma neškodljiva prečiščena „Elsa“ pomaga za obnavljanje in negovanje kože, odstrani nečistoč, očišča, ojača, brani proti solnčarici, solnčnemu pogan, bori, razkvašči, velosti kožo. Lestek močnejše vrste 6 K. Omoti in poštnina se računa posebej najceneje. vzemlao za lica Fellerjevo ilijno mlečno mlo „Elsa“, katero je dasee že zelo drago ali lina še leto doberje in neškodljivo kakor pred vojno. Boljše in ščedje za negovanje kože v današnjem času si mli misliti ne moremo.

Bujne lase se more doseči samo s Fellerjevo „Elsa“-Tanohina pomada za rast las. Otropi kožo na glavi, preprečuje plešavost in osivlost. Lestek močnejše vrste 6 K. Omoti in poštnina se računa posebej najceneje.

Za vsakdanje negovanje telesa so Fellerjeve „Elsa“ toaletne pastilje za umivanje telesa, otroške kopeji, kakor za ustno vodo itd. Cena kartona K 1-50. S seboj vzeti det, osvježuje Fellerjeve „Elsa“ mentolni migrenski črtiki. V leseni cevki K 2-—, izvrsten proti glavobolu in migreni. Rabi se tudi proti vnetjima in ravniti. Voda za oči (collyrium) 2-30 K. Kopljose proti zoboboli K 2-4. Pravi negovalni preni oek proti kašljaju steklenica 4 K. Premazovane ligazne v stekl. 6 in 10 K.

Za želoce prava švedska tinktura, vel. stekl. K 10, balzam (melen) mala stekl. 2 K. odstrani brez bolečin Fellerjeve turist. tinktura „Elsa“ (tinktura) skupaj s čipcem 4 K in turist. obliž po 4 K in 2-—.

Kurja očesa Proti potenju telesa in nog Fellerjeve „Elsa“ pršek s talpami K 2-—.

Krmilni prašek za živino davno poznani se zopet dobi. Karton K 2. Omoti in poštnina se računa posebej in najceneje. Kdor naroči več, mnogo prihrani. Naročiti je treba pri lekarnarju

Evgen V. Feller Strojica, Elza trg št. 238 (Urv. Prizorje)

Evgen V. Feller Strojica, Elza trg št. 238 (Urv. Prizorje)

Evgen V. Feller Strojica, Elza trg št. 238 (Urv. Prizorje)

Evgen V. Feller Strojica, Elza trg št. 238 (Urv. Prizorje)

Evgen V. Feller Strojica, Elza trg št. 238 (Urv. Prizorje)

Evgen V. Feller Strojica, Elza trg št. 238 (Urv. Prizorje)

Evgen V. Feller Strojica, Elza trg št. 238 (Urv. Prizorje)

Evgen V. Feller Strojica, Elza trg št. 238 (Urv. Prizorje)

Evgen V. Feller Strojica, Elza trg št. 238 (Urv. Prizorje)

Evgen V. Feller Strojica, Elza trg št. 238 (Urv. Prizorje)